

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Prezentul și viitorul comunicațiilor aeriene • Confortul vizual • Vitaminele cad din cer • Frigul preferă nervii tari • Arctida, înainte și după dispariție • Ce nu trebuie făcut în alimentația sugarului

Biblioteca Municipală Dorobani
SALE DE LECTURĂ

O
*întimplare
aproape neverosimilă*

*Rîsul,
cel mai bun medicament...*

MIRESELE S-AU MATURIZAT

ANUL XXIV

47

(1236)

22 noiembrie

1959

12 pagini 1 leu

MINIATURĂ

Numele

Lingă cot e tatuat un nume: Masa. De asta și-a suslecat oare mineca?... O femeie plinuță, cu părul creț se așine totdeauna lingă el. Pină și ziarul îl citește în același timp...

Mai precis, dinsa îi sprtjind pagina, pentru ca el să poată citi mai ușor. Gura ei, fără buze, e desenată cu un ruj de culoare închisă și strălucește în soare; în loc de sprincene are două linii trase cu creionul negru. Cu ochii mici, viriți în fundul capului, capul ei pare o bilă netedă.

Asta să fie oare Masa?

Bărbații își înseamnă trupul cu astfel de tatuaje, în tinerețe, cuprinși de melancolie...

Așadar, asta să fie Masa?

De ce nu?

Poate că sentimentul a fost durabil și n-a dispărut, ca și tatuajul?... A străbătut cu numele asta anii ce trec ca o clipă, zilele lungi și toate întâmplările vieții... Iar acum stau tot unul lingă altul...

Dar poate... Uu asemenea chip?

De ce nu?

Dacă-i privești cu atenție fața, descifrezi în ochii ei mici, de pește, o nesfârșită înțelegere a vieții și în colțurile buzelor, desenate cu ruj, o îngăduitoare ironie. Dar bucele încrețite nu sînt oare mărturia chinuitoarei strădanii a unei femei de a nu rămîne în urma altora, mai tinere și mai frumoase?... Acum, de sub trăsăturile banale, artificiale, răsăre parcă imaginea unei alte femei, puternice, înțelepte și cu inima simțitoare...

Da, așa-i ea... Masa...

Dar poate că nu-i așa...

Onomastica

Ce caraghios și, în același timp, înduioșător... Dinsa a adus vinul. Atît cît să nu ajungă pentru toată lumea. O sticlă. Și prăjituri. Douăzeci pentru cincisprezece inși. Merele le-a spălat acasă.

Colegele și-au scos sandvișurile, complectînd masa și au alcătuit în grabă o felicitare scrisă...

Asurzită de zgomotul claviaturii, a bătut-o singură la mașină, fără să-i descîșeze la început sensul. Dar apoi, pe chipul ei zbîrcit și fericit, s-au rostogolit lacrimi rotunde, ca mărgelile. Și cu toate s-au mirat de ușurința cu care plîngea.

Mulțumite, puțin tulburate chiar de un sentiment nelămurit, s-au adunat în biroul cel mai frumos... S-au așezat, apoi s-au ridicat în picioare și au rămas în așteptare...

Unde-i felicitarea?

O uitaseră!

Val, tertăți-mă! Ce uitucă sînt!

Și simțindu-se vinovată, ca totdeauna, roșind, secretara o luă la fugă pe coridor.

Cei de față așteptară cu îngăduință, fără să scoată o vorbă.

În sfîrșit sărbătorita se ivi cu felicitarea, care fu citită cu glas tare și expresiv. Ce caraghioasă și înduioșătoare e felicitarea.

Mulți ani, dar de fapt nici n-au mai rămas prea mulți, sărbătorita o va păstra și o va recita și nu se va putea hotărî să o rupă.

Joc

În grădina liniștită, învăluită în pinzele negre ale nopții, alături de orchestra zgomotoasă și de larva dansatorilor, doi pîsoi, cu mlădierl de catifea, se hîrjoneau tăcuți.

Unul din ei era alb, chiar noaptea. Celălalt era negru, chiar noaptea, de parcă ar fi fost umbra celui dintîi.

Între ei — pisica leneșă și duloasă. Dar deodată, cuprinsă de neliniște, pisica sări în picioare, fără zgomot, rămase nemișcată și scrută întunericul cu o încordare aspră.

Pisoi rămaseră și ei nemișcați, în poziția în care-i surprinsese alarma mamei.

Păreau o tigroaică și tigrișorii ei.

Dar pisoi nu puteau rămîne multă vreme imobili, ca mama lor. Nu puteau — și pace! Unul din ei înhălă coada celuilalt, care sări în sus și făcu o tumbă...

La fel se joacă și copiii noaptea, sub canonada luminilor orbitoare dintr-o gară mare. Se rostogolesc printre bănci, sar peste trupurile adormite ale părinților, fără să-și dea seama de oboseala drumului lung pe care-l au de făcut.

Boris Rahmanin

I. Zalman :

Ilustrație pentru o nuvelă (Tuș)

EDITORIALE

„Manuscrisul găsit la Saragosa“

Cronica judiciară a ziarelor pariziene din anul 1841 s-a ocupat mult de un proces senzational, în care era implicat un fals conte. Acesta începuse să publice un număr de foietoane cu titlul general „Memoriile necunoscute ale lui Cagliostro“, care s-au dovedit a fi nu numai false, ci și plagiate după romanul lui Jan Potocki: „Manuscrisul găsit la Saragosa“. De altfel, acest roman, care a devenit curînd celebru, a inspirat, sub o formă sau alta, mulți scriitori cunoscuți, ca Charles Nodier, Irving Washington, Alexandre Dumas, și alții. Pușkin a fost și el captivat de romanul lui Potocki și a dedicat o suită de versuri eroului său principal.

Cine-i însă autorul romanului? Jan Potocki a fost o personalitate de frunte a iluminismului polonez, cu o vastă arie de preocupări istorice și literare. În cadrul acestor preocupări, el a scris o lucrare despre „Originea popoarelor Rusiei“, apărută în 1802, precum și o dare de seamă asupra călătoriei pe care o făcuse în 1797, prin stepele Astrahanului, pină în Caucaz. Aceste lucrări s-au bucurat de o mare prețuire și autorul lor a fost ales membru de onoare al Academiei ruse.

Romanul „Manuscrisul găsit la Saragosa“ a apărut în 1804. Este, de fapt, o suită de povestiri, ce se nasc una din alta și ai căror eroi trăiesc un impunător cortegiu de aventuri palpitante.

Cartea a fost tradusă în limba rusă, cu o prefață de I. Belza.

MICA ISTORIE LITERARĂ

Contribuția Bizanțului

Editura „Nauka“ a publicat recent o masivă lucrare — trei volume — despre „Istoria Bizanțului“. În afară de capitolele consacrate culturii, științei, filozofiei și artei, ea cuprinde și câteva capitole — cu caracter sintetic — despre literatura Imperiului Bizantin.

Cel dintîi, din primul volum, se referă la literatura secolelor IV—VII. Autorul, S. Averintev, caracterizează succint opera personalităților literare ale vremii. În același timp, capitolul încearcă o generalizare a curentelor literare din secolele respective. Autorul amintește

două orientări fundamentale: una păgînă, cealaltă creștină. Existența acestor două orientări atît de diferite a avut drept rezultat o sinteză originală. În literatura acestei epoci au apărut, de asemenea, amănunte biografice cu caracter intim și motivele liturgice de obîrșie populară.

Volumul al doilea analizează literatura de la sfîrșitul secolului VII și pină în prima jumătate a secolului IX, caracterizată astfel: „Dacă literatura secolelor IV—VII trăia încă din tradițiile antice, începînd cu secolul VII se remarcă tot mai evident un curent de vulgarizare. Tradițiile clasice își pierd sensul; moștenirea culturală, legată de epoca antică, încetează de a mai fi actuală. Imitațiile rafinate după modele antice găsesc tot mai puțini cititori. Din această cauză, în condițiile specifice atmosferei spirituale a evului mediu timpuriu, vulgarizarea literaturii trebuia să capete un caracter religios“.

Tot în același volum este tratată literatura secolelor IX—XII. Autorul capitolului, A. Kajdan, remarcă spre sfîrșitul perioadei semnele unei transformări estetice fundamentale. Deși vechile modalități de expresie sînt încă dominante, încep să apară noi atitudini față de genurile tradiționale. Scriitorii, care posedă acum o cultură vastă în comparație cu predecesorii lor, accentuează elementele subiective din operele lor. Se face simțită o atitudine ironică față de existență, iar caracterele eroilor devin mai complexe. Aceste trăsături ne introduc, după părerea lui A. Kajdan, în perioada pre-renascentistă a literaturii. De altfel, concluzia istoricului literar coincide cu aceea exprimată în capitolele care se ocupă de știință și educație.

Ultimul capitol de istorie literară din volumul trei al lucrării amintite aparține, ca și capitolul întîi, lui S. Averintev. Acesta izbutește o dată mai mult să ofere cititorului caracterizări precise și expresive despre genurile preponderente în operele scriitorilor vremii.

Apariția „Istoria Bizanțului“, lucrare menită să prezinte valorile specifice ale timpului în știință, literatură și artă a stîrnit un viu interes în Uniunea Sovietică, nu numai în cercurile de specialitate, ci și în cadrul unui public mai larg.

— Ce să citesc? Desen de Aleșicev

cartea

PARODII

Note de lectură

N. Gogol: „Revizorul“. Autorul cunoscutelor nuvele „Mantaua“ și „Nasul“ a scris și comedia realistă „Revizorul“. Deși piesa n-are nici un erou pozitiv, ea se citește și poate fi vizionată fără efort. Comedia „Revizorul“ este o povestire despre necesitatea de a fi vigilent, de a nu crede în vorbe și a verifica delegațiile celor care vin la noi în interes de serviciu.

Revizorul este un cetățean respectabil, pe care îl primim și-l petrecem cu cinste. Revizorul se bucură în țara noastră de multă cinste. Eroul piesei lui Gogol aruncă însă o mare pată neagră pe reputația colegilor săi. Dar el nu e, de fapt, revizor, ci un uzurpator ce cîștigă încrederea unor provinciali naivi. Piesa include o celebră scenă multă, la care iau parte activă toate personajele și interpreții.

Piesa „Revizorul“ îi ajută pe cititori și spectatori să vadă lipsurile și să le înlăture mai repede. Cu toate acestea, au trecut mulți ani de cînd comedia n-a mai fost reprezentată pe scenă, deși la Moscova există un bulevard N.V. Gogol.

M. Gorki: „Viața lui Klim Samghin“. Klim Samghin este un om care gîndește mult, vorbește mult, dar nu face nimic. Dacă ar fi vrut, ar fi putut deveni un om folositor societății: era destul de cult. A fost avocat.

În fapta lui Klim există ceva freudean, străin, de intelectual rafinat, vrăjmaș poporului. Samghin era foarte atras de femei. Și a cunoscut — de ce n-am spune-o deschis? — multe.

Romanul este conceput ca o epopee pe mai multe planuri, în patru volume. Samghin moare strivit de poporul dezlănțuit, care se ridică în apărarea drepturilor sale. El moare în valurile mîinii populare, pentru că atunci cînd tai pădurea sar așchii. Principala semnificație a cărții lui Gorki este îndemnul de a nu deveni așchii nici noi, chiar dacă avem studii superioare.

Romanul are subiect, evenimentele se desfășoară impetuos, stilul este aforistic, limba e viguroasă, concisă și se citește ușor.

I. S. Turghenev: „Mumu“. S-au împlinit o sută cincizeci de ani de la nașterea lui I. Turghenev. El a scris foarte bine. Să luăm, de pildă, povestirea „Mumu“. Despre ce-i vorba acolo? Este vorba de un surdo-mut, pe nume Gherasim, care avea un singur prieten și acest prieten era un ciine care răspundea la numele de „Mumu“. Putea un om simplu, în feudalism, să aibă un ciine? Nu, nu putea. Și Gherasim a trebuit să-și înec prietenul! Aceasta este ideea scriitorului.

În epoca noastră, oricine poate să aibă un ciine; lucrul e cît se poate de firesc. Cîinii își fac datoria la hotare, în miliția judiciară, se jertesc nu o dată. Ei au devenit adevărați prieteni ai omului. Cel mai bun monument al scriitorului-nobil sînt înșeși cărțile lui. Nu este oare aceasta dovada unei unanimi recunoașteri?

(Din „Literaturnaia Gazeta“)

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Prezentul și viitorul
comunicațiilor
aeriene

Dezvoltarea rapidă a comunicațiilor aeriene este una din caracteristicile cele mai elocvente ale revoluției tehnice de la mijlocul veacului nostru. În 1967, traficul pe liniile de pasageri a fost evaluat la 274 de miliarde călători-kilometru (unitatea statistică a Organizației aviației civile internaționale), marcând un spor de 45 de miliarde față de anul precedent. Acest spor de 20 la sută într-un singur an a constituit un record în istoria navigației civile. În 1947, primul an de activitate al Organizației

Avioanele devin tot mai mari și mai rapide. În zece ani, viteza medie a făcut un salt, trecând de la 361 de kilometri pe oră la 615 pe liniile internaționale și 461 pe liniile interne.

Dar acesta este numai unul din aspectele progresului tehnic marcat de transporturile aeriene. O dată cu dimensiunile, greutatea, viteza și raza de acțiune a aparatelor se schimbă și caracteristicile aerodromurilor, acelea ale materialului de navigație, pe scurt ceea ce se numește „infrastructură”. Pe de altă parte, generalizarea adoptării avioanelor cu reacție a făcut necesară lungirea cu 75 la sută a pistelor de decolare și aterizare. Zgomotul motoarelor cu reacție ridică și el mari probleme etc. Toate acestea cer investiții tot mai mari și formarea de contingente suplimentare de specialiști; multe țări întâmpină de pe acum greutăți în satisfacerea standardelor internaționale tot mai complicate ale infrastructurilor.

În aceste condiții, recenta reuniune a O.A.C.I. — care a luat în discuție un vast ansamblu de probleme legate de viitorul comunicațiilor aeriene — a durat aproape patru săptămâni. Alexandru

„Tu-134”, înainte de decolare

internaționale a aviației civile, traficul n-a depășit 19 miliarde călători-kilometru. În douăzeci de ani el a crescut deci de mai bine de 14 ori! Procentul traficului internațional este de 38 la sută.

Comunicațiile aeriene le lasă în urmă pe cele maritime. Acest lucru este mai ales evident pe linia cea mai animată, aceea a Atlanticului de nord. În 1951 oceanul a fost traversat pe calea aerului de 352 000 de călători, iar pe apă de 710 000. În 1956 și 1957 transatlanticele au transportat circa un milion de călători. Dar după zece ani, în 1967, numai jumătate de milion de călători au ales calea apei, în timp ce 5 700 000 de pasageri au preferat avionul. Transporturile maritime n-au mai putut păstra, cu alte cuvinte, decât 8 la sută din clientelă. De unde grava criză pe care o cunosc în momentul de față construcțiile maritime civile. Marile transatlantice sînt, rînd pe rînd, dezafectate ca nerentabile...

Procesul amintit este grăbit de împrejurarea că transporturile aeriene oferă garanții de securitate mereu ameliorate. E adevărat, ziarele se complac în a relata destul de des despre catastrofe aeriene, dar în comparație cu impresionanta creștere a traficului numărul accidentelor e tot mai mic: 873 de victime în 1960, 926 în 1966 și 674 în 1967. Calculat la 100 de milioane pasageri-kilometru, numărul victimelor a fost astfel de 1,97 la sută în 1960 și de 0,25 la sută în 1967. Dacă comparăm aceste cifre cu zecile de mii de oameni care cad anual victime accidentelor auto, ne convingem numaidecît că avionul a devenit mai inofensiv decît automobilul.

Bessedin, conducătorul delegației sovietice, a apreciat că O.A.C.I. desfășoară o activitate utilă pentru amenajarea și dezvoltarea rețelei aeriene mondiale.

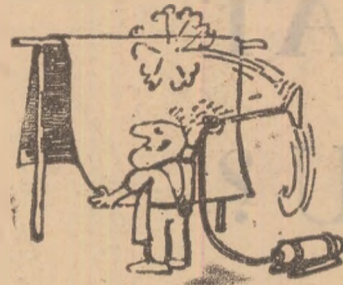
AUTOMOBILE

La start,
un nou „Moskvici”

„Moskvici-408” nu mai este un automobil nou. Are trei ani. Dar și cînd a fost nou-nouț, cînd de pe banda rulantă a Uzinei de automobile de mic litraj din Moscova a coborît abia primul exemplar, avea câteva elemente care aminteau de predecesorii săi. Dar tot atunci constructorii s-au gîndit să creeze un motor absolut nou. Așa s-a născut „Moskvici-412”. Și pentru că motorul este cel care i-a dat noul nume, să ne ocupăm puțin de el.

Este un motor în linie cu patru cilindri de 1478 centimetri cubi. Puterea — 75 CP, cu rezerve de creștere ulterioară, lucru care se va putea realiza fie sporind numărul de rotații ale arborelui cotit, fie măbind diametrul cilindrilor. Consumul de benzină este aproape același ca la „Moskvici-408”. La viteze mari — Moskvici-412 va putea dezvolta o viteză de 150 km/h — noul motor este mai economic.

Unui reporter care a vizitat acum câteva săptămîni uzina spre a face cunoștință cu ultimul model i s-a arătat, în locul mașinii elegante pe care se aștepta să o vadă, o caroserie schilodită pe care odihnea o capotă strivită. De-subturile acestei prezentări neobișnuite trebuie căutate în succesul dobîndit de exemplarul cu pricina în raliul „Vltava-68”. Cu acest prilej „Moskvici-412” a demonstrat o siguranță și o rezistență neobișnuită. Și deși a fost avariat, a revenit la uzină pe propriile-i roți. Apoi a mai participat la un raliu în Finlanda și la raliul unional 1968 unde a obținut medalii de aur și de bronz. La 24 noiembrie, patru „Moskvici-uri” vor porni, alături de alte 96 de automobile „Simca”, „Ford”, „Fiat”, „Peugeot”, „Triumph”, „Mercedes-Benz”, „Volvo” în „Maratonul Londra-Sydney”. Cele 100 de mașini vor parcurge 16.000 de kilometri, urmînd să străbată Anglia, Franța, Italia, Iugoslavia, Bulgaria, Iran, Afganistan, Pakistanul de Vest, India și Australia. La Bombay, 70 din cele mai bune mașini vor fi imbarcate pe o motonavă care le va transporta în Australia. Fișișul va fi la Sydney, la 17 decembrie. Dar pînă acolo vor trebui

Minunile tehnicii

să învingă multe obstacole: defilee înghețate, arșița Asiei de Sud, drumurile impracticabile etc. În Australia, arșița atinge pe alocuri valori greu de suportat: +55 grade la umbră. După cum nu va fi de fel ușoară nici porțiunea de deșert cu nisipuri pulberate. Într-un cuvînt va fi un examen serios, poate cel mai greu, pentru „Moskvici”.

Peste hotare se arată interes pentru ultima creație a uzinei moscovite chiar de la primele vești despre realizarea lui „Moskvici-412”.

LA ORDINEA ZILEI

Vom consuma
pește iradiat?

Pescuitul peștelui nu-i un lucru prea complicat, în schimb conservarea îndelungată este o adevărată problemă. Metoda cea mai des folosită este, se știe, depozitarea în instalații frigorifice, o tehnică destul de costisitoare. Dar recent s-a descoperit că iradierea peștelui oferă nu numai o nouă soluție acestei probleme spinoase, dar și prelungeste timpul de conservare, dublîndu-l. Procedul se află deocamdată încă în stadiul de laborator, dar în curînd urmează să fie experimentat printr-o operație-test, pe scară mare.

Instalația care va fi folosită în acest scop este alcătuită dintr-un iradiator gigant, o încăpere cilindrică cu un diametru de 1,50 metri și 2 metri înălțime, conținînd o sursă de cobalt radioactiv care va furniza 35 000 curie. Aparatul, care în cursul experienței va fi instalat pe uscat, este conceput însă ca să poată fi montat și pe nave, ceea ce va îngădui pescadoreanilor să-și prelungescă campania de pescuit. În vederea experienței, patronată de F.A.O. (Organizația pentru alimentație și agricultură de pe lângă O.N.U.), au și început să fie pregătite instalațiile, laboratoarele, materiile prime și personalul de specialitate necesar. Prin aplicarea acestui original procedeu de conservare, țările posesoare de mari flotile de pescuit vor izbuti să rezolve în mod economic problema alterării rapide a peștelui, produs alimentar mult solicitat pe piața mondială și să-l transporte la distanțe mari în condiții optime de igienă.

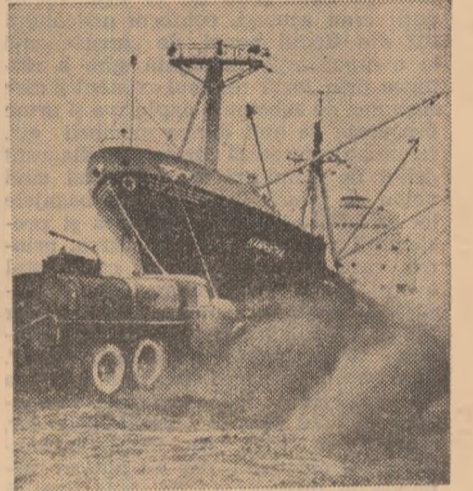
MERIDIANE

Portul din tundră

Dincolo de Cercul Polar, la 8000 km de Moscova, dar, în schimb, la o aruncătură de băț de Alaska, se află orașul Tșerski, capitala raionului cu același nume. Pînă acum șapte ani se plimbau acolo, pe malurile fluviului Kolîma, doar potîrnichi. Ele au fost izgonite de macaralele portal care s-au instalat pe chei și se ocupă de navele de 5000 tone venite de la Murmansk și Vladivostok. Graba e mare în cursul scurtei veri polare, căci totul, de la drage pînă la ace de cusut, trebuie adus pe apă înainte ca oceanul să fie închis de gheață. Cînd se așterne iarna, începe circulația pe uscat, cu autocamioanele. Trebuie așteptat ca tundra presărată cu mlaștini perfide să încemenească pentru a putea transporta mai departe mărfurile sosite în port. De la sfîrșitul lui noiembrie pînă la începutul lui aprilie, motoarele duduie fără întrerupere ziua și noaptea, chiar dacă camioanele stau, căci nu s-a putut descoperi încă nici un antigel eficace pentru lichidul din radiator la minus 50 de grade. Șoferii povestesc că arcurile troznesc și uncori crapă chiar.

Dar de ce atîta agitație în acest colț neprimitor de lume? Din mai multe motive bine întemeiate. Mai întîi, pentru că destul de numeroșii băștinași iakuți, ciucci și eveni, împreună cu muncitorii și specialiștii veniți din alte părți ale Uniunii Sovietice trebuie aprovizionați în mod corespunzător. Apoi, în apropiere se construiește prima centrală atomică pe sol veșnic înghețat și se pregătește exploatarea unor mari zăcăminte de aur, recent descoperite. Iar aceste șantiere își aduc cele necesare prin portul din Tșerski.

O mențiune specială merită crescătoria de reni care se mîndrește cu 50.000 de capete, fiind cea mai mare întreprindere de felul acesta. Vara, tundra oferă un peisaj impresionant prin însăși monotonia lui. Așa trebuie să fi fost și în timpuri imemorabile, cînd vegetația abia începea să se organizeze pe suprafața Pămîntului. Ici și colo se înalță în tundră cîte o iurtă singuratică, care își mută aproape zilnic locul. Fiecare păstor are în grijă 2000—3000 de reni pe care îi urmează în peregrina-

In cel mai nordic port a ancorat o navă...

nările lor. Nici vara nu-i prea plăcut, dar iarna e nevoie de curaj și pasiune pentru a te plimba prin noapte și pe furtună, în timp ce lupii dau tircoale,

PROIECTE

Ozonul
coboară în oraș

Se oferă aer curat de munte locuitorilor unui oraș industrial — iată turul de forță pe care intenționează să-l realizeze specialiștii din Alma-Ata (capitala Kazahstanului) care se ocupă cu combaterea poluării atmosferei.

Un proiect inițial prevedea instalarea unor mari conducte metalice al căror punct terminus să fie situat pe culmile înzăpezite ale munților Tian Șan — din apropierea orașului — care să capteze aerul pur al înălțimilor și să-l reverse asupra cartierelor de locuit. În același timp, aerul viciat urma să fie evacuat prin mijlocirea unui sistem de tuburi verticale cu o înălțime de 200—300 metri, în vîrfurile cărora curenții aerieni l-ar ridica spre paturile superioare ale atmosferei.

Dar cu toate că-i ingenios, proiectul nu s-a bucurat totuși de aprobarea unanimă a urbaniștilor, deoarece sistemul — afirmă ei — ar aduce prejudicii aspectului orașului și peisajului înconjurător. Așa se face că acum se preconizează o altă soluție, care prevede folosirea celebrului defileu natural al Djungar-ului, aflat în vecinătatea orașului. Defileul, care are 70 kilometri lungime și un diametru suficient de mare, e un adevărat ventilator natural, prin care curenții atmosferici circulă cu viteze de pînă la 30 kilometri pe oră! Ar fi de ajuns, socotesc specialiștii kazahi, să se sape o „poartă” în rocă pentru ca defileul să se deschidă spre oraș și puternicul curent de aer ozonat astfel creat să purifice atmosfera urbei. E un proiect perfect realizabil dacă nu cumva — spune o glumă locală — se vor opune cei cu sănătatea șubredă.

actualitatea

VINO VAT SAU NU ?

„Cazul“ colonelului Miasoedov

La 2 aprilie 1907, tribunalul militar al districtului Vilno^{*)} judeca procesul intentat unui grup de 12 inși. Inculpații erau acuzați, conform articolului 102 din Codul penal, de „apartenență la o organizație înființată spre a răsturna prin forță regimul existent și care dispunea de substanțe explozive și arme procurate de unii dintre membrii ei“. Inculpații fuseseră prinși în flagrant delict de grăniceri în momentul când voiau să treacă frontiera; în bagajele lor se găsiseră arme, dinamită și proclamații revoluționare. Apărarea, printre care se număra și cunoscutul avocat rus O. Grusenberg, avea o singură îndoială în temeinicia acuzațiilor aduse, îndoială născută din împrejurarea că inculpații erau prea „cenușii“. Analfabeți, ignoranți, neavînd nici cea mai vagă idee despre partide revoluționare sau despre programele lor, acuzații se căiau că făcuseră contrabandă obișnuită, dar nu puteau răspunde la întrebarea: de unde luaseră armele și manifestele? „Le-o fi aruncat cineva“ — afirmau ei ridicînd nedumeriri din umeri. Dar cine? Martorii acuzării nu se prezentaseră „din cauza distanței“, iar cei ai apărării susțineau sus și tare că inculpații nu desfășuraseră nici un fel de activitate revoluționară.

În sală domnea o mare plictiseală — și-a amintit după aceea O. Grusenberg. Iar mai departe tot el a scris: „Acum urmează un moment mai interesant — mi-a șoptit la ureche un coleg de lingă mine, după ce a aruncat o privire pe lista martorilor. Va fi interogată locotenent-colonelul de jandarmi Miasoedov. E un martor cu „reputație bună“ al clientului meu; îl știe bine de la Verjblovo.“

În clipa aceea a intrat Miasoedov. Dar să părăsim puțin sala de ședințe a tribunalului și să facem o incursiune în trecut. La 31 martie 1866, în vechea familie aristocratică Miasoedov din Vilno s-a născut mult așteptatul fiu Serghei. Deși în ultima vreme familia Miasoedov sărăcise puțin, ea nu căzuse totuși în anonim cum se întimplase cu alte familii de nobili scăpătați; una din surorile capului familiei Miasoedov era căsătorită cu un cunoscut demnitar rus, contele D. M. Solski, care mai tîrziu a devenit membru al Consiliului de stat.

Tineretea lui S. N. Miasoedov s-a desfășurat după canoanele „obișnuite“ pentru vlăstarele de nobili: Corpul de cadeți din Moscova, apoi Regimentul de infanterie din Orenburg. Curînd, pe umerii firavi ai tînarului Miasoedov a început să lucreze diagonala de ofițer, dar în 1892 el a hotărît să se consacre unei activități mult mai ușoare și mai onorabile, după părerea lui, devenind jandarm. Relațiile pe care le avea l-au ajutat să îmbine plăcutul cu utilul; a fost numit în ținutul natal, la punctul de frontieră Verjblovo. Într-un an și jumătate a devenit locțiitorul, iar apoi șeful postului de jandarmi Verjblovo de pe linia de cale ferată Sankt-Peterburg — Varșovia. Era o funcție extrem de plăcută: granița era mereu trecută de personalități, de membrii ai familiei imperiale sau de diverse capete încoronate, care-i strîngeau mina, îl băteau pe umăr... Deseori era „gratulat cu cîte un zîmbet“ de persoane suspuse, țarul îi dădea bacșișuri grase, iar o dată i-a dăruit chiar o brățară de aur cu rubine și briliante și un ceas de aur. De partea cealaltă a hotarului se afla parcul de vînătoare al Kaizerului german. Wilhelm al II-lea îl poftise de cîteva ori pe Miasoedov la masa lui, fi dăruise o fotografie cu autograf, ba într-un rînd a toastat chiar în sănătatea lui, împrejurare care l-a impresionat pe Miasoedov, după propriile-i mărturisiri, pînă la lacrimi. Decorațiile curgeau din toate părțile. Nici nu mai avea loc să le etaleze pe pieptu-i lat;

în cîțiva ani primise 26 de ordine și medalii rusești și străine.

E adevărat, nu le obținuse chiar pe toate ușor. În afară de treburile plăcute, mondene, trebuia să se ocupe și de obișnuita activitate jandarmerească. Reliefîndu-și meritele, Miasoedov a scris într-un rînd (1 septembrie 1909 — N.A.) ministrului Stolîpin: „Am desfășurat o luptă necruțătoare împotriva emigrației secrete... În perioade grele am curmat din rădăcini orice tentativă de grevă. Am arestat nenumărați revoluționari, am confiscat zeci de mii de exemplare de tipărituri revoluționare. Am dat întotdeauna tot sprijinul secțiilor Ohranei și agenților lor“. Conducătorii ministerului de Interne erau mulțumiți de el și, deși caracterizarea lui secretă arăta că zelosul jandarm Miasoedov era „încălinat spre abuzuri de putere“, nu i se făcuse niciodată nici cea mai mică observație, întrucît „săvîrșea acțiuni grosolane, lipsite de tact și chiar pline de obraznicie“ numai față de „călători intelectuali“.

Totul ar fi fost așadar bine, dacă Miasoedov n-ar fi fost stăpînit de o patimă mistuitoare: lăcomia de bani. Moșia pe care o posedea nu-i aducea venituri mari, iar solda abia îi ajungea să-și plătească cheltuielile și amantele. Trebuia deci să găsească surse suplimentare de venituri pentru viața desfînătată pe care o ducea. Mai întîi Miasoedov se gîndi la căsătorie, și anume la o partidă bună. După îndelungi căutări și nu mai puțin ezitări, se hotărî în sfîrșit. Clara Samuilovna Goldstein nu avea o „origine cu adevărat ruscască“, dar avea în schimb un alt merit indiscutabil: tatăl bogat și „dăruia“ 115 000 ruble în aur. În plus, familia Goldstein, originară din Germania, avea multe legături de afaceri nu numai în Rusia, ci și în Germania, unde continua să lucreze un frate al viitorului său socru.

Apoi Miasoedov se lansă în diverse afaceri. Începură să circule zvonuri, care ajunseseră pînă la departamentul poliției și la urechile șefului jandarmeriei. Anume că, după căsătorie, Miasoedov nu se mai ocupa cum trebuia de slujbă, că își consacră „toată atenția unor afaceri... comerciale“, că a devenit comisionar al unei firme germane de expediție, că dă bani cu camătă și face chiar contrabandă, trecînd peste graniță în mașina lui de serviciu vin și alte mărfuri „cătate“. Ministerul încredință cornetului Ponamarev, din Ohrana țaristă (poliția secretă — N.R.), misiunea să verifice în ce măsură erau întemeiate zvonurile. Zelosul cornet se apucă numaidecît de treabă; avea suficiente motive să fie cît se poate de meticolos. În primul rînd, între Ohrana (care făcea parte din departamentul poliției) și corpul de jandarmerie (subordonat direct ministrului de Interne) se dădea o bătălie surdă cu inevitabile birfeli și intrigi. În al doilea rînd, Ponamarev știa că o anchetă „strălucită“ executată atrăgea întotdeauna după ea bunăvoința șefilor, o avansare în grad, ba chiar și distincții: un ordin sau o medalie... Pe scurt, avea de ce să-și dea silința.

Cu toate acestea, Miasoedov, un adevărat as în afaceri dubioase, nu era ușor de dibuit. Dîndu-și seama că din vîntor devenise pradă, începuse să se comporte foarte prudent. Așa încît ancheta nu dădu nici un rezultat, drept care Ponamarev hotărî să recurgă la o metodă verificată, cu alte cuvinte să pună la cale o provocare: înaintea unei obișnuite călătorii în orașul german Eidkunen, lui Miasoedov să i se strecoare în automobil marfă de contrabandă pentru ca apoi, în timp ce trece granița, să fie prins „în flagrant delict“. Dar provocarea nu izbuti: Miasoedov îl prinse personal pe agentul Jurgens, trimis de Ponamarev în acest scop, îl bătu cu bastonul și-i ceru o declarație scrisă pe care o anexă la plîngerea împotriva lui Ponamarev. După aceea Ponamarev plecă personal la Eidkunen și încercă să-l convingă pe negustorul Schüller, ca acesta — la prima cumpărătură pe care avea s-o facă Miasoedov de la el — să-i vîre din „greșeală“ în pachet dinamită sau cîteva revolve. Fie că recompensa oferită

realmente convinși că duceau obișnuite mărfuri de contrabandă. Grănicerii fuseseră înștiințați din vreme de ziua și ora cînd aveau să sosască „clienții“ lor. Grănicerii îi arestară, bineînțeles, pe contrabandiști, le deschiseră boccelele și îi deferiră justiției pentru transport de arme. Iată cum luase naștere procesul în care Miasoedov era martor.

Mai întîi, Miasoedov nu se gîndise să folosească procesul în lupta lui împotriva lui Ponamarev. Ba chiar în primul moment refuzase să depună mărturie, invocînd „secretul de serviciu“. Dar avocații îi arătară o veche prevedere a Senatului, adoptată în urma unui referat prezentat de consilierul jurist rus A. F. Koni. Senatul hotărîse a spune că „interesele justiției sînt mai presus de orice“ și că „tribunalul, în căutările sale de a descoperi adevărul, nu trebuie să fie împiedicat de faimosul secret de serviciu“. Așa încît președintele tribunalului îi ceru lui Miasoedov să spună tot ce știe, fără a ține seama de „secretul de serviciu“. Miasoedov hotărî dar să dezvăluie tot adevărul.

— Jocul e simplu — declară el. Agenții ai Ohranei au dat unora dintre inculpați niște pachete pe care ei urmau să le treacă în ascuns peste graniță, fără să le fi spus ce conțin, iar altora le-au strecurat, în cursul controlului vamal, arme și explozive.

— Cine a făcut acest lucru? Oamenii dv?

— Oamenii mei nu se îndeletnicesc cu asemenea treburile. Asta e opera agenților cornetului Ponamarev, care au lucrat sub conducerea lui.

Tulburat, procurorul ar fi avut de pus cîteva întrebări suplimentare dar, temîndu-se că declarațiile pe care le-ar mai fi făcut Miasoedov ar fi agravat și mai mult situația, tăcu. „Judecătorii — a scris O. Grusenberg mai tîrziu — erau derutați și indignați. Procesul era tăvălit în noroi și toți erau cuprinși de deznădă. Voiau să plece cît mai repede de acolo și să se spele bine. Așa încît, spre sfîrșit, procesul se desfășură în mare grabă“.

Tribunalul nu numai că i-a achitat pe înpricinați, dar a adoptat și o hotărîre specială, în care atrăgea atenția ministrului de interne Stolîpin asupra acțiunilor provocatoare desfășurate de subalternii săi. Presa liberală allă și scrisese acest lucru, cazul fu adus și la cunoștința Dumci, așa încît guvernul țarist se găsea într-o situație neplăcută. Indignarea primului ministru n-avea margini. El nu-și revărsă însă minia asupra provocatorului Ponamarev, ci asupra lui Miasoedov care uitase că „...disciplina înăuntru puterii e totul“. Iar Stolîpin, cercetînd dosarul, aplică pe el o rezoluție categorică: „Socot necorespunzătoare față de datoria de serviciu depozitia făcută în fața tribunalului de locotenent-colonelul Miasoedov. Declarațiile lui nu au legătură cu cazul; ele au dezonorat un ofițer din corpul de jandarmi prin denunțarea unor fapte neverificate, despre care el a făcut deja un raport, ce n-a fost încă rezolvat. Nu m-am așteptat la o asemenea nesăbuiță și nestăpînire de sine din partea unui ofițer care părea atît de încercat“. Mai mult, Stolîpin îl chemă numaidecît la el pe comandantul corpului de jandarmi, baronul Taube, și-i ordonă să-l mute disciplinar pe Miasoedov „pentru lipsa de tact de care a dat dovadă în depozitiile lui... într-o gubernie dinlăuntru țării, dar în orice caz nu mai aproape de meridianul Samarei“. Probabil că Stolîpin era la curent cu activitatea „comercială“ a lui Miasoedov și hotărîse să-i pună capăt, curmînd legăturile întreprinzătorului jandarm cu partenerii săi ruși și germani.

K. F. Șajilo

(Va urma)

Percheziție...

pentru acest serviciu i se păruse prea mică, fie că era atașat de Miasoedov, nu se știe exact, cert este că Schüller îi trase o palmă răsunătoare zelosului cornet și-l zvîrli în stradă, după care îi scrisese imediat lui Miasoedov relațîndu-i toată povestea. Acesta, la rîndul lui, înainta un raport șefului statului major al corpului de jandarmi, în care se plîngea de acțiunile lui Ponamarev. La raport anexă declarația lui Schüller și alte dovezi despre activitatea desfășurată de întreprinzătorul cornet.

După toate acestea, Miasoedov avu impresia că scăpase de primejdie. Dar timpul trecu, iar departamentul poliției nu-l revocă pe Ponamarev. Neizbutînd să-l demaște pe Miasoedov că făcea contrabandă, Ponamarev hotărî să-l acuze de altceva și anume de neglijență în serviciu. Pentru asta însă trebuia să „dovedească“ că în timp ce Miasoedov se ocupa de afacerile lui comerciale, peste graniță erau trecute nestingherit arme, dinamită, literatură revoluționară. Ponamarev plecă din nou la Eidkunen, cumpără de la un negustor, pe nume Miller, „dovezile“ necesare, adăugă la ele proclamații aduse din Rusia și, în schimbul unei recompense, încredință toate acestea spre a fi trecute peste graniță, unor „cavaleri ai pădurii“, care erau

*) Vilno — vechea denumire a orașului Vilnius — capitala R.S.S. Lituaniene.

BALET

Prinț și sclav

Spartacus a învins. Chiar atunci când legionarii romani i-au ridicat în sulii trupul puternic, tot el era învingător... De la acel singeros eveniment, precum aproape de hotarul erei noastre, multe s-au întâmplat și multe au fost date uitării; dar numele lui Spartacus a rămas în amintirea posterității ca un luminos simbol al libertății.

Acum sclavul erou a triumfat din nou. Și o dată cu el tânărul balerin Vladimir Vasiliev.

Când coregraful Iuri Grigorovici a hotărât să reia, la Teatrul Mare, într-o nouă versiune scenică baletul „Spartacus” de Haciaturian, Vasiliev s-a arătat foarte interesat de idee, dar nu s-a gândit nici o clipă că l-ar putea privi pe el direct. Nu s-au gândit nici alții. Colaborarea anterioară a lui Vasiliev cu Grigorovici s-a concretizat în rolul Prințului din „Spărgătorul de nuci” — un prinț fragil, aerian, foarte liric, o apariție de basm sută la sută și un mare succes al tânărului artist. Cum putea să se transforme un prinț atât de delicat în atleticul Spartacus?

Spartacus și Frigia (soțul Vladimir Vasiliev și Ekaterina Maximova) își iau rămas bun pentru totdeauna.

Cel dintîi surprins de propunere și neîncrezător a fost însuși Vasiliev. El îl vedea pe Spartacus ca pe un om foarte puternic, gladiatorul neînvingător din arenele romane. Ca să poți stăpîni — își spunea balerinul — mase răscolite atât de eterogene, ca să poți conduce o mișcare de eliberare în special în vremuri cînd cuvintele nu ajungeau, era nevoie de forță fizică. În fruntea maselor răscolite trebuia să stea un colos. Aceasta fusese, de altminteri, cheia montărilor anterioare, unde rolul titular a fost deținut de dansatori masivi ca Dmitri Begak.

Dar cum balerinilor înalți le vine mai greu să depășească anumite procedee tehnice dificile, iar Grigorovici nu face concesii în convingerea lui că lumea interioară a personajului trebuie dezvăluită numai prin intermediul dansului, s-a întâmplat ceea ce părea puțin probabil: rolul lui Spartacus

i-a fost dat lui Vladimir Vasiliev, care l-a primit cu îndoieli, dar și cu o nemăsurată ambiție. Era o sarcină care merita într-adevăr neprecupețirea eforturilor!

Însăși această alegere anunța o redistribuire a accentelor, o revizuire a concepțiilor tradiționale despre spectacol. Grigorovici a vrut să arate cum se ciocnesc de la egal la egal interesele a două clase ale antichității. De aceea, dacă în vechile mizanscene Spartacus era cu un cap mai înalt decît Crassus, acum Crassus trebuia arătat ca un dușman periculos și puternic, avînd de partea lui toată Roma patricienilor, posedînd în cel mai înalt grad arta militară, stăpîn pe el, curajos și cu o mare putere de concentrare, cum a și fost în realitate. În fața unui astfel de inamic Spartacus trebuia, la rîndu-i, să fie nu atît un Hercule, cît un om capabil să gîndească tactic și strategic, să unească o masă neomogenă de oameni analfabeți, neorganizați — de la gladiatori și sclavi pînă la păstori. Adică să fie acel „mare conducător de oști... adevărat reprezentant al proletariatului antichității” — cum l-a caracterizat Marx.

Așa îl și realizează Vladimir Vasiliev, a cărui creație, de cînd a început triumful lui Spartacus pe scena Teatrului Mare, e aplaudată cu palmele și cu condeiele. Modest, artistul păstrează anumite rezerve: „Rolul e atît de bogat și de voluminos încît nu mă simt încă Spartacus pînă la capăt”.

Cînd se va simți Spartacus pînă la capăt, va deveni... Crassus. Împreună cu Maris Liepa, admirabilul său adversar pe scenă, au hotărît să facă schimb de roluri. Personajul e, într-adevăr, foarte tentant pentru un dansator, prin marile exigențe de măiestrie actoricească pe care le impune. De aceea, Crassus va fi pentru Vladimir Vasiliev nu numai primul erou negativ din cariera lui, ci încă un prilej deficil de încercare a forțelor sale actoricești.

DESTINE ACTORICEȘTI

O întâmplare aproape neverosimilă

Liuba Polișciuk este unul dintre cele mai promițătoare nume ale estradei sovietice. Dar cariera ei, atît de limpede azi, se datorește unei întâmplări aproape neverosimile.

Acum trei ani, un cunoscut publicist sovietic a remarcat, pe o stradă centrală din Moscova, o fată foarte atrăgătoare, înaltă și zveltă, care mergea cufundată în gînduri, după toate semnele, sumbre. Întîi a fost impresionat ochiul bărbatului, apoi simțul profesional. Ce i s-o fi întâmplat? s-a întrebat ziaristul și cu intenția de a-i da o mîna de ajutor, s-a luat după dînsa. Dar fata n-a vrut să se lase „agățată” și l-a repezit cu bruscă. Omul a insistat și în cele din urmă l-a aflat neceazul.

Liuba Polișciuk venise tocmai din depărtatul oraș siberian Omsk ca să se înscrie la Școala de teatru Șciukin. Dar înscrierile se încheiaseră. Întîrziase, fiindcă își convinsese greu părinții să o lase să se facă artistă. Ce putea face? Să se întoarcă fără nici un rezultat după ce luptase atît cu familia?

Cînd ziaristul i-a promis că o să încerce să o ajute el, nu l-a crezut. „Vrea să-mi dovedească că n-a intrat degeaba în vorbă cu mine” — a gîndit Liuba. La rîndu-i, ziaristul gîndea: „O fată așa de drăguță, dacă e și talentată, păcat să o pierdem pentru artă”. Și a pus în funcțiune tot sistemul lui de relații și cunoștințe. Compozitorul și dirijorul Vadim Liudvikovski a verificat inclinațiile muzicale ale Liubei, poetul Boris Brianski a scris special pentru ea cuvintele cîntecului pe care urma să-l interpreteze peste cîteva zile în fața Consiliului artistic al Studioului unional de artă a estradei.

La numitul studio cursurile începuseră, dar direcția acceptase o examinare suplimentară pentru cîteva tineri capabili, recomandați de specialiști. La această posibilitate se gîndise și ziaristul nostru cînd îl făgăduise Liubei că o va ajuta. Vadim Liudvikovski a recomandat-o și Liuba din Omsk s-a prezentat la examen. Cîteva minute n-a putut deschide gura. Se muta de pe un picior pe altul și privea comisia atît de expresiv încît părea că mimează special emoția candidatului. Fie că așa au crezut și membrii comisiei, fie că au vrut doar să o încurajeze, dar au aplaudat-o. Prințind aripi, Liuba a început să cînte, să danseze, să declame și de la examen a fost trimisă direct în clasă, la lecții.

Și a devenit o stea a estradei.

CINEMA

Atenție: Motor!

La „Mosfilm”, Vasili Ordinski conduce delicatele operații ale „Primei iubiri”, ecranizare a nuvelei cu același titlu a lui Turghenev, cu care omagiază jubileul de 150 de ani al nașterii scrii-

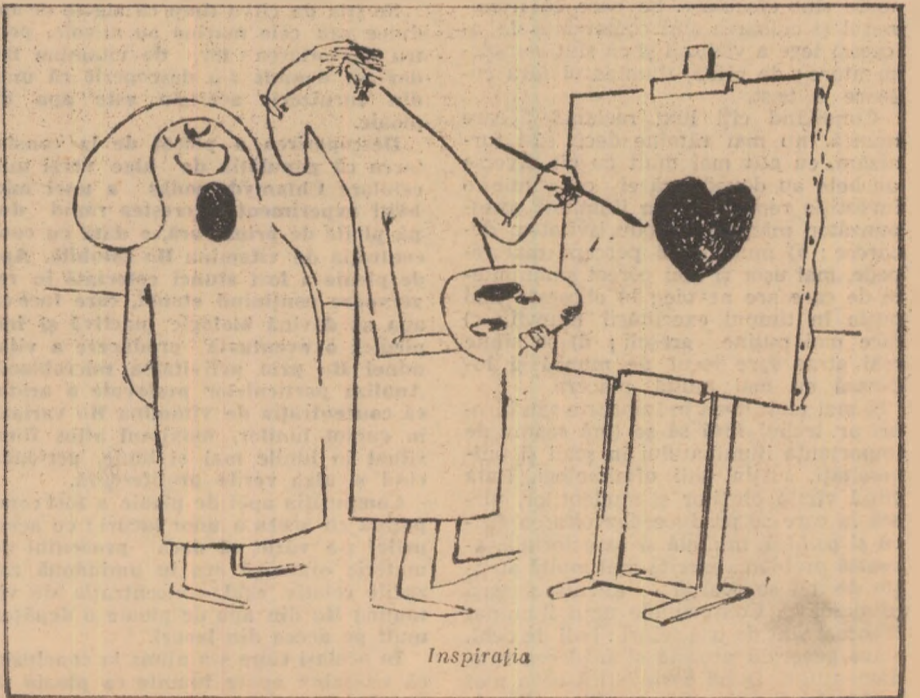

Scenă finală a „Primei iubiri”: explicația dintre Innokenti Smoktunovski și Irina Pecernikova

torului „Prima iubire”, mică bijuterie literară autobiografică, preferă visurile, suferințele și bucuriile iscate de minunata descoperire a dragostei. Filmul este dominat de personalitatea lui Innokenti Smoktunovski, alături de care joacă doi tineri foarte talentați: Vadim Vlasov și Irina Pecernikova.

Serghei Gherasimov lucrează paralel la două filme, unul intitulat „Pe malul lacului” încheie tripticul „Oamenii anilor '60”, ale cărui prime două părți au fost „Oameni și fiare” și „Ziaristul”.

Ca și filmele precedente, „Pe malul lacului” ridică probleme eterne — omul și societatea, responsabilitatea noastră față de lumea în care trăim. Lacul în chestiune este Baikal, frumoasa „mare” siberiană răsfățată de artiști cum puține locuri sînt. În vederea filmărilor, Gherasimov a revăzut cu plăcere lacul și o întinsă zonă geografică din jurul lui — Irkutsk, Novosibirsk, Transbaikalia — unde se va petrece acțiunea. Acest periplu siberian i-a răscolit amintirile tinereții: regiunea a debutat la Krasnoarsk, într-o mică uzină de material feroviar.

Al doilea film al lui Gherasimov este consacrat pictorului mexican Siqueiros, pe care îl consideră unul dintre cei mai mari artiști plastici în viață. Ideea filmului s-a născut la Acapulco, unde Serghei Gherasimov a avut prilejul să vadă cele mai recente lucrări ale pictorului.

Christian-Jaque a apelat la Richard Johnson, Michele Mercier, John Mills și Nadja Tiller tot pentru o poveste de dragoste: celebra poveste de dragoste dintre amiralul Nelson și frumoasa lady Hamilton. Misiunea regizorului și a interpreților nu e ușoară: ei trebuie să ștergă din memoria spectatorilor filmul în care faimosul cuplu era interpretat de Laurence Olivier și regizorata Vivien Leigh.

Tot la un „remake” lucrează și Claude Autant-Lara care pregătește o nouă versiune cinematografică a „Mănăstirii din Parma”. Romanul lui Stendhal a mai fost, se știe, ecranizat de Christian-Jaque, în 1947, cu Gérard Philipe și Maria Casarès în rolurile principale. Fabrizio del Dongo 1968 va fi Peter McEnery, revelația filmului „Călugărița”, iar Clelia — Monica Vitti.

Alina Arhipova

TEATRU

Aventurosul destin al Regelui Ioan

Friedrich Dürrenmatt l-a rescris pe Shakespeare. Celebrului dramaturg elvețian, care a fost numit director al Teatrului Municipal din Basel, i s-a cerut să traducă piesa „Regele Ioan”. Dar el a mers mult mai departe și a schimbat complet textul shakespearean. Cum explică Dürrenmatt această „impietate”?

„În timp ce lucram la traducere, am constatat că Shakespeare n-a scris piesa, ci doar a elaborat o lucrare anterioară de la care s-a pornit. Opinia generală atribuie paternitatea textului tânărului Shakespeare, dar eu nu împărtășesc această idee. În orice caz, elaborarea a fost făcută în grabă, superficial, fapt atestat de inadvertențele și denaturările în care abundă piesa. Nu-i exclus ca textul „Regelui Ioan” shakespearean să fie fructul muncii colective a companiei teatrale care a realizat spectacolul”.

Pe baza acestei convingeri, după aproape patru sute de ani Dürrenmatt a rescris, la rîndu-i, piesa cu carieră aventuroasă, fără complexe și fără temeri reverențioase. Rezultatele au „scuzat” îndrăzneța antrepriiză. Prezentat în premieră la Stadt-Theater din Basel, „Regele Ioan”, cu nou-i destin dürrenmattizat, s-a bucurat de succes.

Dar spectacolul de la Basel a mai însemnat o „trădare”: Dürrenmatt a rupt astfel cu tradiția care îl lega pentru premierele teatrale de Schauspielhaus din Zürich. Dramaturgul reproșeză teatrului zürichez, cu care a colaborat mult și fructuos, că nu e în pas cu exigențele dramaturgiei moderne și că nu înțelege importanța muncii colective în actul mizanscenei.

Aceste împrejurări au făcut din Basel și din regele Ioan „clou”-ul noii stațiuni teatrale elvețiene.

(După „Teatralnaia Jizni”)

arta

ERGONOMIE

Confortul vizual

Recent a început să-și facă drum ideea unor săli de clasă „oarbe“, adică luminate exclusiv artificial. Medici de diverse specialități și profesori sînt de părere că în felul acesta lumina poate fi dozată în raport cu diversele activități și cu tonusul elevilor: după ce crește rapid dimineața devreme, acesta se stabilizează, apoi scade ușor spre prînz, revine la un nivel ridicat pe la orele 15, după care coboară constant. Aplicînd deci un iluminat corespunzător, s-ar putea îmbunătăți nu numai starea fizică și intelectuală a elevilor, ci și „randamentul“ lor la învățatură. Așa să fie? Da. Nu mai încapă nici o îndoială de cînd s-a demonstrat că lumina este un factor psihofiziologic de prim ordin în determinarea comportamentului uman, cel care influențează probabil în cea mai mare măsură starea sufletească, umoarea, tonusul psihic sau cum doriți să-i spuneți.

Acest lucru e de altfel foarte firesc dacă ne amintim că mai toate celelalte mamifere sînt „olfactive“, în timp ce omul este un „vizual“. Optzeci la sută din informațiile pe care le primește direct sau le extrage din mediul exterior fi parvin prin nervul optic. Ochiul sînt niște prelungiri ale creierului, pe cînd celelalte organe de simț s-au creat prin diferențierea pielii. Și tocmai ei sînt cei mai solicitați în viața modernă. S-ar putea crede că industrializarea, mecanizarea, producția în serie eliberează muncitorul de eforturile fizice penibile, inclusiv surmenajul organelor de simț. În realitate muncitorul este pe cale de a deveni un controlor care are tot timpul de supravegheat ceva, de descoperit deosebiri, de citit gradații pe cadrane etc. Foarte adesea mecanizarea și automatizarea, ca și creșterea ritmului de producție reclamă o tensiune nervoasă și o atenție vizuală extrem de obositoare. Un fiziolog remarcă: „Activitatea industrială și civiliza-

natului ar fi redus cu o treime numărul cazurilor de miopie în 25 de ani. În Germania s-a observat că procentul cel mai mare de miopi (60—70 la sută) se întîlnește printre studenți, compozitori, tipografi, croitori, care muncesc toți la distanță mică de obiect și la lu-

Zăpadă în soare: 100.000 luxi. Ochiul omenesc percepe tot atât de bine o iluminare slabă și una foarte puternică, mai mult, după cîteva minute de adaptare poate trece nestîmjenit de la una la cealaltă

mină proastă. Concluziile pripite nu sînt însă de dorit. Desigur, numărul miopiilor crește de la grădiniță la universitate, dar acest lucru e normal pentru că intervine factorul vîrstă. Medicii sînt de părere că nici nu există o miopie „școlară“ propriu-zisă. În schimb iluminatul insuficient înmulțește dificultățile întîmpinate de miop, îi dă dureri de cap, blefarite etc. Chiar la elevii cu vederea bună el poate fi cauza unor atitudini vicioase mergînd pînă la devieri ale coloanei vertebrale. În schimb, iluminatul corect este un factor de echilibru, care favorizează igiena generală, sănătatea ochiului și randamentul intelectual. Elevul se simte atras în clasă, devine mai atent față de cele scrise în cărți sau spuse de profesor.

Se poate spune astfel că iluminatul a depășit cadrul unei tehnici sau unei arte, devenind o știință bazată pe fiziologia ochiului și a vederii. De la noțiunea de creștere a productivității prin îmbunătățirea iluminatului s-a trecut la noțiunea de confort vizual, care exclude oboseala inutilă din orice muncă.

ECOLOGIE

Vitaminele cad din cer

Binefacerile ploii sînt pe cît de diverse, pe atît de bine cunoscute, dar abia în ultimul timp s-a putut explica unul din aspectele ei esențiale, cel nutritiv.

Se știa de cîtva timp că algele de apă dulce sau cele marine au nevoie, pentru dezvoltarea lor, de vitamina B₁₂, dar nu demult s-a descoperit că unul din furnizorii acesteia este apa de ploaie.

Descoperirea a plecat de la constatarea că populația de alge verzi unicelulare *Chlamydomonas* a unei mici bălți experimentale creștea rapid după ploile de primăvară, o dată cu concentrația de vitamina B₁₂ solubilă. Apa de ploaie a fost atunci colectată în rezervoare conținînd etanol, care face ca apa să devină biologic inactivă și împiedică o eventuală producere a vitaminei B₁₂ prin activitatea microbiană. Analiza particulelor prelevate a arătat că concentrația de vitamina B₁₂ variază în cursul lunilor, maximul atîns fiind situat în lunile mai și iunie, perioada cînd și alga verde proliferază.

Compoziția apei de ploaie a fost comparată cu aceea a unor lacuri; cu acest prilej s-a văzut că dacă procentul de materie organică era în amidouă cazurile relativ egal, concentrația de vitamina B₁₂ din apa de ploaie o depășea mult pe aceea din lacuri.

În același timp s-a ajuns la concluzia că vitamina apare înainte ca ploaia să ajungă pe sol, dar nu s-a putut stabili

dacă înainte sau în timpul căderii ei. În momentul de față se studiază o ipoteză care afirmă că principala sursă de vitamină B₁₂ ar fi particulele de sol purtate de vînt. Dar faptele care coroborează această ipoteză sînt fragmentare și limitate întrucît toate regiunile cercetate au fost zone cu agricultură foarte intensivă. Pe de altă parte, toate încercările de a dovedi și extrage vitamina B₁₂ din particule prelevate între 10 și 110 metri deasupra solului s-au soldat cu eșecuri. Cu alte cuvinte, nu s-a putut dovedi că pulberile ar fi izvorul vitaminei B₁₂ din apa de ploaie.

E ușor de înțeles că semnificația ecologică a apei de ploaie ca transportor de vitamină B₁₂ este considerabilă, întrucît dacă vitamina influențează compoziția speciilor într-un mediu dat, apa de ploaie conținînd această vitamină afectează biologia mărilor și lacurilor.

BIOLOGIE

Frigul preferă nervii tari

„Viața organismelor este un proces continuu și nesfîrșit de adaptare“ — scria I. P. Pavlov. Grație capacității organismelor de a-și modifica activitatea vitală în funcție de condițiile de existență, oricît de neobișnuite ar fi acestea, omul populează astăzi deșerturi și ghețari, cucerește munții, adîncurile marine și Cosmosul.

Clima Nordului este aspră nu atît din pricina gerurilor năpraznice și a nopții polare, cît mai ales a instabilității timpului. Variațiile presiunii atmosferice, vînturile, furtunile magnetice sînt tot atîtia inamici ai omului, care îl atacă brutal obligîndu-l să-și „modifice“ organismul spre a le putea face față. Așa se explică de ce fenomenul aclimatizării reține tot mai mult atenția oamenilor de știință. Acum doi ani, la Arhanghelsk a fost înființat chiar un laborator care se ocupă exclusiv de această problemă. Colectivul laboratorului a luat sub observație un grup de o sută de tineri sănătoși veniți în Extremul Nord din toate colțurile Uniunii Sovietice. La fiecare șase luni le controlează starea sănătății și procedează la tot felul de cercetări biochimice.

Metodele moderne cu ajutorul cărora se studiază azi procesul aclimatizării

S

Știința

ușor scăzută, pe scurt au ajuns la acei prețioși indici pe care cu toții tindem să-i atingem practicînd cultura fizică și sportul.

Ar fi greșit însă să privim lucrurile numai prin această prismă, să vedem totul în roz. Aclimatizarea omului la condițiile Nordului nu se desfășoară în toate cazurile atît de lin. Între 1955—1960 a fost pus sub observație un lot de 13.000 de locuitori ai peninsulei Kola și s-a constatat că numai 42 la sută dintre ei au suportat perfect aclimatizarea; 38 la sută au simțit în prima perioadă după stabilirea în regiune o indispoziție, stare de somnolență, lipsă de poftă de mîncare, respirau greu etc. După un timp, însă, la cei mai mulți aceste stări anormale au dispărut total. Opt la sută le-au mai avut un an-doi, iar 10 la sută nu s-au putut aclimatiza nici după trei ani.

Acestea sînt faptele. Dar explicația lor? Cunoaște știința fenomenele care frînează adaptarea organismului la condiții de climă neobișnuite? Prof. G. Danișevski, care studiază problema de 25 de ani, a elaborat și fundamentat o teorie a fazelor de aclimatizare. El a studiat, pe baza unui bogat material clinic, devierile de la starea de sănătate care se ivesc deseori în cursul adaptării la condiții climatice neobișnu-

Organismul uman se poate adapta la gerurile cele mai năpraznice

îngăduie specialiștilor să urmărească cum se adaptează la noile condiții fiecare celulă a organismului. În această ordine de idei sînt elocvente concluziile la care a ajuns colectivul laboratorului din Arhanghelsk după doi ani de observație. Cel mai ușor se adaptează la clima Nordului oamenii veniți din zona centrală a teritoriului U.R.S.S. Deși uneori se adaptează uimitor de repede și oameni obișnuți cu o climă mult mai caldă. Și bătrînii, îndeosebi femeile, suportă ușor frigul. Prof. G. Danișevski care studiază de 13 ani rezistența populației din zona fluviului Peciora a constatat că locuitorii de baștină își mențin mulți ani puterea de muncă și au o sănătate satisfăcătoare pînă la bătrînețe. Mulți din cei care au trecut „școala Nordului“ au pulsul încetinit, respirația mai rară, tensiunea arterială

ite. Aceste devieri duc în ultimă instanță la un fel de nevroză. De aici, prof. Danișevski a tras concluzia, verificată mai tîrziu pe 688 de inși, că aclimatizarea este bine suportată de persoanele cu un tip de activitate nervoasă superioară puternic.

Există însă și mijloace de prevenire a complicațiilor. Fizioterapia dispune de un întreg arsenal de procedee de călire a organismului. Se știe, de asemenea, că vitaminele au un rol primordial în mecanismul fiziologic de aclimatizare la condițiile Nordului. Astfel, B₁ ajută organismul să suporte mai ușor gerul, B₁ durerile de inimă și respirația grea etc. Nu-i lipsit de interes să amintim că fructele crescute în nord au un conținut mai mare de vitamine. În ce privește conținutul de vitamină C și zaharuri, ele sînt superioare celor care cresc în zona centrală.]

O șosea, noaptea: 0,2 luxi.

ția modernă au înlocuit oboseala mușchilor prin oboseala ochilor“. Asigurarea unei ambianțe favorabile a devenit deci un imperativ, sub al cărui imbold s-au determinat, pentru diverse activități, natura, culoarea, intensitatea și direcția luminii necesare, ca și materialul și nuanțele pereților în încăperile unde sînt efectuate. Se pare că iluminatul și culoarea sînt comandate de aceeași lege a viziunii și că sînt complementare; de pildă, iluminatul fără culoare e trist.

Cunoscînd cîtă luxi reclamă fiecare muncă, nu mai rămîne decît să-i furnizăm, cu atît mai mult cu cît diverse anchete au dovedit că ei constituie o investiție rentabilă. Un iluminat corespunzător mărește productivitatea, deoarece: a) muncitorul percepe mai repede, mai ușor și mai corect amănuntele de care are nevoie; b) obosește mai puțin în timpul executării muncii; c) face mai puține greșeli; d) se simte mai atras spre locul de muncă și lucrează cu mai multă plăcere.

Și mai mult decît în industrie sau birouri ar trebui însă să se țină seama de importanța iluminatului în școli și universități, susțin unii oftalmologi. Dată fiind vîrsta elevilor și studenților, vîrstă la care se produce dezvoltarea fizică și psihică, mintală și caracterială, această problemă merită mai multă atenție decît i se acordă — afirmă aceiași oftalmologi. Consecințele unui iluminat încercat sînt de trei feluri: boli de ochi, stare generală proastă și scăderea randamentului. După o statistică ceva mai veche, în Suedia îmbunătățirea lumi-

IPOSEZE

Arctida, înainte
și după dispariție

Pe lângă că se află în puncte cardinale opuse, cei doi poli ai globului terestru se mai deosebesc și prin „consistența” lor. Creștetul sudic al planetei noastre fiind situat pe un continent, iar cel nordic pe un ocean, cei doi poli sînt și ei unul „solid”, celălalt „lichid”. Se prea poate, însă, să nu fi fost întotdeauna așa și continentul austral Antarctica să fi avut cîndva un corespondent boreal: Arctida.

Această ipoteză, avansată de exploratorul polar Iakov Gakkel, a fost reluată și completată de elevii săi de la Institutul de cercetări arctice și antarctice din U.R.S.S. În sprijinul ipotezei, aceștia invocă, printre altele, argumentul că structurile geologice ale țărmurilor arctice asiatice și american, legate de lanțurile muntoase submarine Lomonosov și Mendeleev, au multe particularități comune. La care se mai adaugă și constatarea că flora peninsulei asiatice Taimir se înrușește mai degrabă cu aceea a insulelor din zona arctică a Canadei decît cu a mult mai apropiatei Ciukotka. În sfîrșit, studiarea rocilor ce alcătuiesc masivul submarin Lomonosov a arătat că acum 2,5—3 milenii o parte din ele se afla deasupra nivelului mării.

Dacă a existat, deci, Arctida a format cîndva o imensă punte naturală între Europa, Asia și America și în același timp o stațiune în fața apelor calde ale Oceanului Atlantic. Populat de viețuitoare polare, presupusul continent a înlesnit călătoriile păsărilor migratoare și nu e exclus, afirmă partizanii Arctidei, ca actualele itinerare transarctice ale acestor păsări să fi fost stabilite pe vremea cînd Arctida le oferea locuri de popas. Impiedicînd însă înaintarea apelor atlantice, Arctida a contribuit la formarea giganticelor mase de gheață care au invadat Europa și America în perioada glaciațiunilor.

Continental arctic n-a dispărut fără să lase ca amintire cîteva petece de uscat, insulele din Oceanul Inghețat de Nord, dispuse în grup sau izolate în jurul Polului Nord, și cîteva văi inundate, pe care altă dată își continuau cursul spre nord fluviile siberiene Obi, Enisei, Lena.

Conform aceleiași ipoteze, scufundarea Arctidei s-a desfășurat lent, vreme de mai multe milenii.

Evident, toate acestea urmează încă să fie demonstrate...

COSMONAUTICĂ

Cum se obțin
vizele pentru Cosmos

Să ne imaginăm o navă lansată pe o orbită în jurul Terrei, acolo unde nu există atmosferă, unde noțiunea de greutate dispare și unde, în locul furtunilor, fac ravagii fluxurile de radiații, datorită mării lor forțe de penetrație...

Pentru stabilirea condițiilor în care urmau să se efectueze zborurile cosmice, în timp ce cosmonauții se pregăteau încă pentru primele lor periururi, în jurul Pămîntului se și roteau adevărate grădini zoologice și botanice, supuse bombardamentelor radioactive. Pe de altă parte, o serie de plante și animale erau iradiate în acceleratoarele de protoni, ceea ce a făcut ca, la un moment dat, savanții să ajungă la concluzia că nu celulele organismului sînt acelea care trebuie protejate, ci cromozomii lor, prin injectarea cu cisteamină, care are proprietatea de a crea în interiorul celulei un „ecran chimic”. Animalele tratate cu această substanță au putut suporta radiații de 200, 400 și chiar 600 roentgeni! Paralel, a fost perfecționată construcția navelor și a scafandrelor cosmonauților, care au devenit din ce în ce mai eficiente, așa încît cu fiecare zbor pericolul radiației s-a manifestat tot mai puțin. De pildă, Valentina Tereshkova a primit în timpul zborului ei o doză de iradiere de 10—50 de ori mai mică decît cea dintr-un cabinet de radiografie, iar scafandrul lui Leonov era atît de perfecționat încît după ieșirea acestuia în Cosmos nu a putut fi observată nici o diferență între doza de iradiere primită de el și cea a lui Beliaev care rămăsese în cabină.

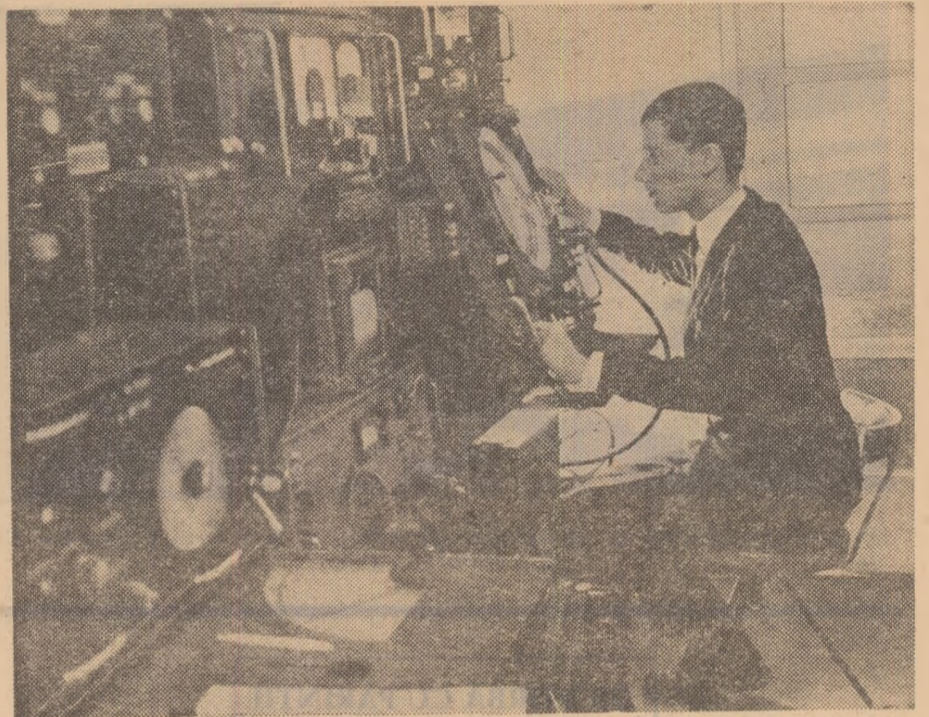
Imponderabilitatea este, însă, o particularitate cosmică împotriva căreia nici un ecran nu e eficient. La unii cosmonauți ea se poate manifesta prin amețeli, lipsă de poftă de mîncare etc., simptome care se fac simțite mai ales cînd ei efectuează mișcări bruște sau cînd văd trecînd Pămîntul prin fața hubloului cabinei. Cauza rezidă în particularitățile individuale ale organismului, pe care antrenamentele nu le pot compensa total. Specialiștii sînt de a-

În vederea vizei pentru Cosmos, e nevoie de probe extrem de complicate.

ceea de părere că 50 la sută din călătorii interplanetare vor putea suporta bine senzația de imponderabilitate, 25 la sută vor da dovadă de indiferență, iar restul nu se vor putea adapta. Și iată și un paradox: de cînd navighează pe oceane, omul n-a putut găsi un remediu împotriva răului de mare. Împotriva imponderabilității a fost găsit însă unul, anume crearea unei forțe artificiale de gravitație prin rotirea navei în jurul propriului ax.

Dar mediul insolit al Cosmosului poate oferi și alte surprize. Recent s-a stabilit că închiderea îndelungă vreme în cabină influențează asupra organismului. Pielea încetează să mai fie o barieră împotriva microbilor. De aceea, specialiștii lucrează intens la rezolvarea acestei probleme, convinși de altfel, că maladiile cauzate de călătoriile interplanetare vor fi învinse cu mult înainte de începerea acestora. O altă problemă ridicată de zborurile cosmice este conservarea unei mari capacități de lucru a cosmonauților. În acest sens au fost făcute experiențe atît în Arctica, cît și în regiuni acoperite de dune, care oferă condiții similare, să zicem, cu cele de pe Lună. În același timp este studiată problema consumului de oxigen în cursul diferitelor lucrări efectuate în spațiu, evaluările fiind indispensabile pentru predeterminarea sarcinilor de lucru ce vor putea fi supor-

Toată aparatura aceasta se află în casa lui Robert Vitolnieks, la 40 de kilometri de Riga. I-a fost trimisă de la Institutul de cercetări al ionosferei, magnetismului terestru și propagării undelor hertziene din Moscova. În arsenalul observatorului de astrofizică al lui R. Vitolnieks, se numără și cel mai mare telescop-reflector „Schmidt” din republicile baltice. Tînărul cercetător se bucură de multă autoritate în cercurile astronomice sovietice. Observațiile asupra stratului sporadic al ionosferei, pe care le efectuează acum R. Vitolnieks, au fost incluse în programul de cercetări al Academiei de Științe din Letonia.

(Foto: A.P.N.)

tate cu prilejul investigațiilor cosmice.

Metode perfecționate, care permit înregistrarea dinamismului proceselor fiziologice la diferite nivele, au dus și la descoperirea unor manifestări funcționale după aterizare ca: insuportabilitatea ortostatică, modificări ale tabloului sanguin etc. Prevenirea acestor tulburări este acum una din principalele misiuni ale medicinei cosmice; rezultate pozitive sînt obținute prin antrenarea în munși, la mare altitudine.

CHIMIE

Un lichid straniu
continuă să intrige

În ultima vreme, în cercurile chimiștilor se discută tot mai insistent despre „straniul lichid” descoperit de prof. Boris Deriaghin, șeful secției de studii a fenomenelor de suprafață a Institutului de chimie fizică din Moscova. Acest „lichid straniu” — despre care am mai scris în această pagină acum cîteva luni (nr. 24/1968) — este o nouă varietate de apă, dar nu e vorba de o apă grea sau de o apă super grea. Căci la mijloc nu-i o chestiune de izotopi. Lichidul prof. Deriaghin are formula H_2O , în care H și O reprezintă hidrogenul și oxigenul cu care ne-am familiarizat din primul an de chimie învățată în școală. Extras din apă, el, are, însă, o densitate mult superioară apei, fierbe la 200 grade Celsius și nu se transformă în gheață.

El devine sticlos la mai puțin de 50

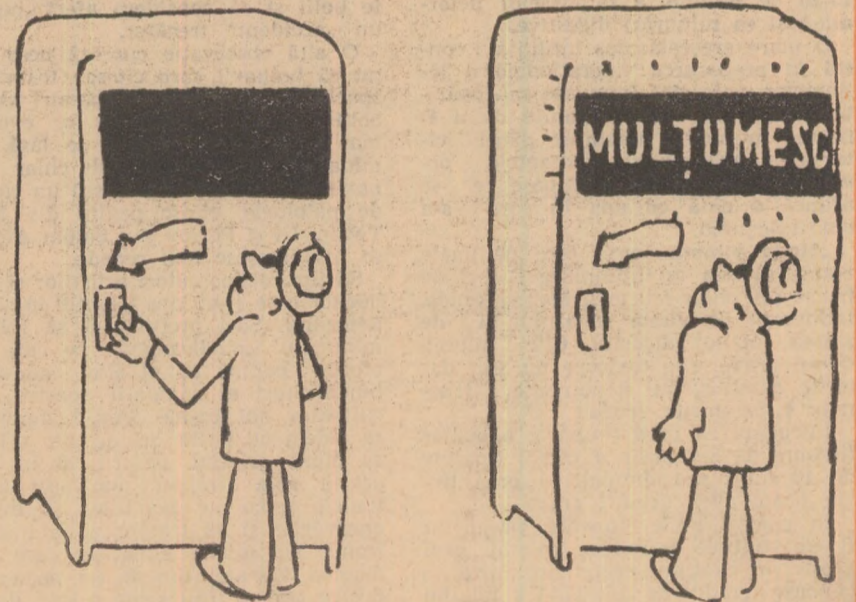
grade și se amestecă greu cu apa obișnuită. Vaporii săi pot fi încălziți pînă la 800 de grade, iar cînd se răcesc tot nu dau apă obișnuită.

Cercetări minuțioase au stabilit recent ponderea moleculară a noului lichid: 72, față de 18 cît are apa „normală”. Cu alte cuvinte, în conținutul său par să se fi asociat patru molecule de apă obișnuită. Dar o asemenea asociere, cu o energie de coeziune suficientă spre a rezista la o încălzire de 800 de grade, este irealizabilă. Calcule bazate pe mecanica ondulatorie au demonstrat acest lucru fără nici o puțință de îndoială. Ceea ce a dus la concluzia că ne aflăm în fața unui fenomen nou, revoluționar.

Alchimiștii afirmă mereu că distilînd apa succesiv, de foarte multe ori — lucru pe care și prof. Deriaghin l-a făcut — se poate dobîndi un lichid nou. Profesorul Deriaghin este, însă, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., doctor honoris causa al Universității Clarkson, membru al societății Faraday și a început cercetările care au dus la recenta descoperire în anul 1932. Într-un articol publicat împreună cu prof. N. V. Ciuraev în revista „Priroda”, a dat toate precizările necesare pentru a i se putea verifica rezultatele, lucru care s-a și făcut în laboratoarele Unilever de la Fort Sunlight.

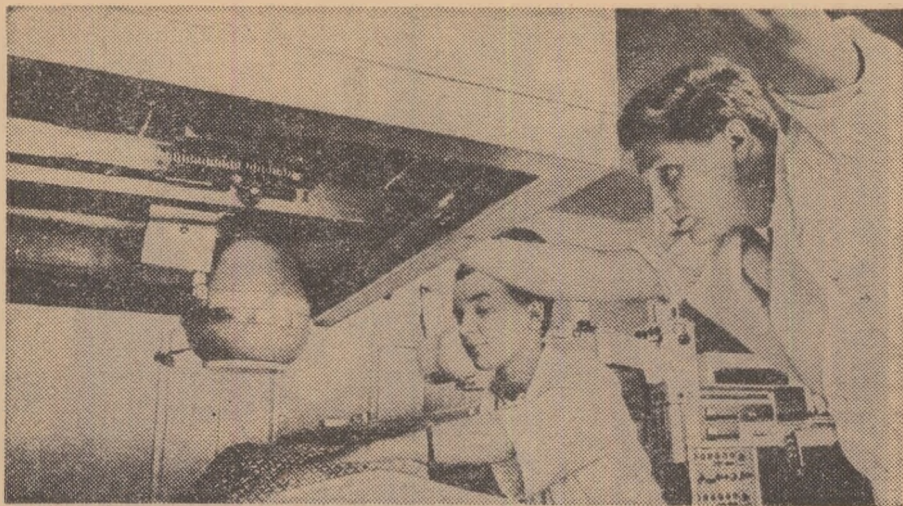
Cu macabra manie care caracterizează anumite publicații pseudo-științifice din Occident, în unele din ele s-au făcut auzite glasuri (cu accente nu prea pure) care se întrebau dacă cu ajutorul noului lichid nu s-ar putea imagina cumva o cumplită armă absolută care ar transforma toată apa oceanelor, mării și râurilor „într-un lichid al lui Deriaghin”.

În fericire, răspunsul savanților serioși a fost pe cît de prompt, pe atît de categoric: o asemenea transformare este interzisă de legile termodinamicii.

La un colț de stradă.

Desen de A. Prozorov

Scintigrafajul, construit de un institut din Moscova, înregistrează dimensiunile și conturul ficatului.

DE VORBĂ CU PĂRINȚII

Ce nu trebuie făcut în alimentația sugarului

De obicei arătăm cum trebuie să procedăm și ce este bine să facem în problemele de alimentație sau igienă. Ne vom permite astăzi să inversăm metoda și să arătăm ce nu trebuie să facă părinții când își hrănesc copilul mic.

O greșală frecventă este nerespectarea intervalului de minimum 3 ore între supturi ziua și pauza de 5-6 ore peste noapte. Sentimentul matern rău înțeles face pe mamă să dea sugarului să mănince ori de câte ori plînge, zi și noapte. Dacă o vreme sugarul suportă aceasta, foarte curînd vor apărea tulburări digestive.

Altă greșală este prelungirea, peste un an, a alăptării maternă, exclusive sau preponderante. Aceasta va determina pînă la urmă (fiind lipsită de săruri minerale, de vitamine și calorice insuficientă) o stare de distrofie, cu sau fără tulburări digestive, precum și anemie și tulburări carentiale (hipo sau avitaminoză, rahitism etc.).

Dar și în cazul unui sugar alimentat artificial este, de asemenea, greșit să i se dea mese la ore neregulate sau mai des de trei ore. Aceasta duce în mod sigur, mai curînd sau mai tîrziu, la tulburări digestive, mult mai grave chiar decît la sugarul alimentat la sîn.

Diluarea laptelui poate fi uneori o sursă de erori. Ea se face în general cu apă zaharată sau ceai, dar proporția indicată de medic este absolut obligatorie. Dacă se face o diluție „din ochi” sau în proporție prea mare față de vîrsta copilului, ne putem aștepta la intoleranță gastrică.

Introducerea făinoaselor prea devreme și în cantități prea mari, fără să se facă o alegere a acestora, în conformitate cu posibilitățile tubului digestiv al sugarului, predispune la accidente serioase. Consecința este o diaree caracteristică, „de făinoase”, cu scaune acide, spumoase, rău legate, nefetide; dacă această alimentație se prelungeste, apar și tulburări de nutriție (hipotrofie, rahitism, anemie). Fierberea insuficientă, mai puțin de 15-20 de minute, a făinoaselor determină și ea tulburări digestive.

O mare greșală, des întîlnită, constă în prepararea nerațională a legumelor, care sînt înmuiate sau opărite în apă fierbinte înainte de a fi fierte, în modul acesta se pierd vitaminele solubile și substanțele organice și neorganice prețioase ce se aruncă o dată cu apa în care s-a opărit leguma.

„Moda vitaminelor” face pe unele mame să dea la întimplare sucuri de fructe sau chiar fructe și legume crude, indiferent de vîrsta sugarului și de starea tubului digestiv. Cite diaree, diaree grave, cite toxicoze nu sînt datorite administrării nepotrivite a fructelor și legumelor crude.

Introducerea prea timpurie a ouălor (înainte de 8-9 luni) a cărnii (înainte de 10 luni) sau dimpotrivă prea tîrziu poate avea urmări grave.

În general, noile alimente oricare ar fi ele, trebuie introduse treptat, progresiv în cantități crescînde, spre a cunoaște gradul de toleranță a tubului digestiv. Dar chiar dacă s-au introdus treptat, nu se vor da pînă la urmă

cantități prea mari, ceea ce ar putea avea uneori consecințe nedorite.

Iată de ce este bine deci să știm nu numai ce trebuie să facem pentru a hrăni corect sugarul, ci și ce nu trebuie să facem.

Dr. V. Dobrînkaia

E BINE SĂ ȘTIM

Rîsul, cel mai bun medicament...

Celebru chirurg francez din secolul al XVI-lea, Ambroise Paré, a făcut o dată o remarcă extrem de interesantă: „Oamenii veseli — spunea el — se însănătoșesc întotdeauna”. Care este explicația acestui fenomen?

Cercetări moderne au arătat rolul factorului emoțional pozitiv — al veseliei, al bune dispoziții, al rîsului — în menținerea stării de sănătate sau în evoluția favorabilă a bolilor. Atitudinea optimistă față de boală constituie un factor stimulent pentru însănătoșire. Se poate spune, de aceea, pe drept cuvînt că zîmbetul rîsul sînt adevărate medicamente, izvoare de sănătate excepționale.

Rîsul, veselia, fac parte de aceea din „arsenalul” psihoterapic al oricărui bun specialist neuropsihiatru. Acesta îi îndeamnă în primul rînd pe pacienți să-și modifice în mod hotărîtor atitudinea față de viață. Le insuflă curaj și umor. Bolnavii, mai ales cei psihici, sînt rareori în stare să ridă de ei înșiși. Dar tratamentele psihice au arătat că ei pot căpăta relativ ușor încredere în forțele proprii, izbutind astfel să suporte mai ușor neajunsurile bolii și să considere afecțiunea ca un „accident” trecător.

O altă observație curență ne-a arătat că bolnavii care citește tratate de specialitate pentru a se lămuri asupra bolii lor au întotdeauna o evoluție mai bună decît cei care se lasă pe mîna medicului. Mai mult chiar Bolnavii care în loc să citească un capitol de patologie, citească pagini din Mark Twain, Ilf și Petrov sau Șalom Alechem se însănătoșesc mai repede.

Să fim recunoscători artiștilor și scriitorilor care și-au pus talentul în slujba umorului. Să-i prețuim și să folosim minunatul „medicament” pe care ni-l oferă, pentru că ei sînt adevărați binefăcători ai sănătății noastre. Să cultivăm noi înșine simțul umorului să ridem cu poftă ori de câte ori ni se oferă prilejul, pentru că în felul acesta vom străbate mai ușor eventualele momente penibile. Să evităm enervările și să trăim cu glume, cu ironii, cu spirite situațiile care ne displac. Ne amintim de un pacient al nostru care a trăit peste o sută de ani și pe care l-am cunoscut cînd era nonagenar. L-am întîlnit o dată într-un

autobuz arhiplin, în mijlocul unei furtuni de injurii, cînd a descreețit frunțile tuturor spunînd cu glas tare: „Vă rog să mă scuzați că nevrednicele mele bătăături au nimerit sub talpa dv.”

Sîntem convinși că fiecare din dv. poate găsi asemenea „supape” glumețe în situațiile cele mai dificile. Și dacă e greu să vă garantăm că veți trăi astfel peste 100 de ani ca pacientul nostru, puteți fi siguri că veți trăi în orice caz mai mult decît dacă nu veți folosi „arma” umorului.

Dr. S. Arhipenko

TERAPEUTICĂ

Medicamente cardiovasculare de origine vegetală

„Frunzele de degețel date cu precauție / Vor aduce în mod fericit încă o dovadă / A cerului ocrotitor/ Ele pot încetini pulsul rapid. / Și, binecuvîntate de cel a cărui voință este soarta, / Pot hărăzi o viață prelungită”. Aceste versuri aparțin lui William Withering, profesor de medicină botanică la Birmingham (Anglia), care în 1785 a publicat vestita sa lucrare intitulată: „O dare de seamă asupra degețelului și unele din întrebările sale medicale și cu observații practice asupra hidropiziei și altor boli”. Tot el a fost unul dintre primii tîmăduitori de boli care a constatat că extractul de degețel (*Digitalis purpurea*), cunoscut mai tîrziu sub numele de *digitalină*, folosit multă vreme numai pentru vindecarea hidropiziei, „avea o putere asupra activității inimii pînă la un grad neobservat la nici un alt medicament”.

În zilele noastre, *glicozizii* cardiaci de origine vegetală — substanțe chimice conținute în frunzele de *Digitalis purpurea* (*digitalină*, *gioxina*, *gitalina*), *Digitalis lanata* (*lanatozidul*), *Strofantus* (*strofantina*) — sînt recunoscuți pentru capacitatea lor unică de a crește forța de contracție a mușchului inimii, miocardul, de a reduce frecvența ritmului cardiac și de a activa debitul cardiac al singelui, ceea ce provoacă ameliorări remarcabile în insuficiența cardiacă, fibrilația atrială, tahicardia paroxistică.

Dar în tratamentul tulburărilor frecvenței și ritmului cardiac se mai folosesc și alte substanțe de origine vegetală. Astfel în 1749, medicul francez Jean Baptiste de Senac, din Paris, utilizează cu succes, pentru ceea ce el numea „palpitație rebelă”, un alcaloid extras din scoarța de cinconă — arborale de chinină — numit *chinidină*. Astăzi, această „rudă” bună a chininei, avînd multe din proprietățile ei farmacologice (cum este acțiunea anti-termică sau ocitocică), dar și alte proprietăți evidente, cum este aceea de normalizare a frecvenței și ritmului inimii, este administrată cu succes în orice tulburări de ritm, în toate formele de extrasistolie, *flutter-ul* și *fibrilația atrială*, precum și în tahicardia paroxistică ventriculară.

Folosite încă din evul mediu, în scopuri de vrăjitorie și rituri mistice, plantele care conțineau alcaloizi de *Veratrum* și-au demonstrat virtuțile lor hipotensive și vasodilatatoare. Preparatele de *veratrum* — și în special proveratrinele A și B — sînt utilizate în tratamentul bolii hipertensive, al hipertensiunii maligne și în unele boli de rinichi (glomerulonefrită, pielonefrită).

Rauwolfia serpentina Benth este un arbust agățător din familia Apocinaaceelor, originar din India și din țările învecinate. Alcaloizii conținuți în rădăcina *Rauwolfiei*, în special *rezerpina* (produsele farmaceutice *Hiposerpil Serpasil* — N.R.), precum și *rescaminina* (*Anaprel*, *Moderil*), *ajmalina* etc. sînt încercați în mod curent în clinică ca agenți antihipertensivi, îmbogățind „armamentul” internistului pentru terapia bolii hipertensive.

În fine, seria plantelor medicinale cu acțiuni cardiovasculare se încheie cu *Khella*, nume arab dat unei plante care crește în stare sălbatică în țările din răsăritul Mediteranei și din fructul căreia (*Amni visnaga*) a fost extrasă *kelina*, o substanță eficientă în tratamentul anginei pectorale și al astmului bronșic (produs farmaceutic *Visnadina* — N.R.)

Dr. Z. A. Barski

Poșta medicului

ANETA P. — Timișoara: Vă mulțumim pentru frumoasele gânduri și urări adresate lui Esculap. 1) **Hipertrofia plantară** este destul de frecventă în preajma pubertății, deși în raport cu înălțimea totală nu ne apare disproporționată. Probabil că acest „avans” va stopa la o vîrstă cînd la alți copii creșterea în lungime continuă. 2) Utilizați următoarea pomadă pe porțiunile de piele fisurată: Rp. Vitamina F 100 000 u, vaselină, lanolină 5 g. 3) Puteți să vă adresați Policlinicii de stomatologie din București, Calea Plevnei 44, deși nu vedem de ce Timișoara nu v-ar oferi condiții optime.

DIANA — Ploiești: 1) Impotriva firelor inestetice din mustață și barbă (hipertrofia feței) utilizați următoarea pomadă: Rp. Sublimat 0,05 g, apă oxigenată 10 vol 15 g, oxid de zinc 1 g, vaselină 10 g, lanolină 5 g. 2) Posibil. 3) Da. În general, schema cea mai utilizată de tratament hormonal în **oligomenoree** prevede în zilele a 14-a, a 18-a și a 23-a a ciclului, injecții de Progesteron de 10 mg/zi.

IVAN EUGENIA — com. Ștefan cel Mare, jud. Bacău: 1) Citiți răspunsul dat sub Diana — Ploiești la pct. 3. 2) În **Leucoree** (poala albă): irigații vaginale cu o soluție obținută prin dizolvarea conținutului unui plic de Septovag într-un litru de apă caldă. Antibioticoterapie (penicilină + tetracilină).

SANDU — București: 1) Nu-i vorba oare de o candidoză bucală? Ar fi bine totuși să consultați un stomatolog. În afetele bucale, evitați mâncărurile iritante și condimentate și faceți pensulații cu glicerină rezorcinată, eventual cauterizări cu nitrat de argint 20%. 2) 1-2 cpr. de Napoton, cu circa jumătate de oră înainte de momentul oportun vor înlătura neplăcerile.

II. — Sibiu: 1) Cefaleea dv. poate avea... o mie și una de cauze, deci — singur recunoașteți — ne este greu să diagnosticăm pe cea adevărată. Ne îngăduim doar o supoziție sugerată de „trosnăturile” dv. poliarticulare. Cefaleea poate fi provocată și de o spondiloză cervicală. Vă recomandăm deci o radiografie a coloanei vertebrale, după care reveniți. 2) Dacă este vorba de o cicatrice postoperatorie vicioasă, și noi sîntem pentru o intervenție corectoare. 3) Nu are nici un efect, așa încît puteți face tratamentul respectiv lăsîndu-vă intactă podoaba capilară.

PARTENIE B. 53 — Sibiu: Pomada Synalar sau Cornemin și pudraj cu pudră de sullamidă vor înlătura urmele dermatitei actinice.

(Continuare în pag 11-a)

TANZANIA

Ascensiune pe Kilimanjaro

În sfârșit, visul ni s-a realizat. Kilimanjaro domină savana. E o priveliște unică. În inima Africii tropicale, unde pînă acum n-am văzut decît soare fără un petec de umbră, girafe și baobabi, se înalță un munte imens, acoperit de zăpadă, în totală discrepantă cu peisajul din preajmă. E oare cu puțință ca în cîteva zile să ajungem pe crestele lui ?

De la hotelul „Kibo”, unde ne aflăm, pînă în vârful muntelui sînt 50 de kilometri de străbătut. Doamna Brulle, deopotrivă proprietara hotelului, bucătăreasa și administratoarea principală, desfășoară cu plăcere această intensă activitate nu atît de dragul cîștigului cît din pasiunea de a „colecționa” oameni. Și prilejul i se oferă din plin. Se ivesc, evident, și cazuri neplăcute. Doamna Brulle se grăbește să ne aducă la cunoștință cîteva dintre ele. Cu cîtva timp în urmă, o expediție americană a dorit să escaladeze piscul Kibo pe versantul vestic, foarte abrupt. Din primul moment patru dintre membrii ei au refuzat să urce pe acel traseu. Așa încît au plecat pe munte numai trei înși însoțiți de hamali. Dar pe drum unul dintre ei și-a fracturat un picior și a trebuit să rămînă patru zile la locul accidentului pînă să-i sosească ajutoare.

E o întimplare ca multe altele. Unele dintre ele au chiar un deznodămînt tragic. De unde rezultă că ar fi prudent să luăm cu noi hamali și ghizi. Noi sîntem însă fermi în hotărîrea noastră: vrem să urcăm singuri. Doamna Brulle oftează din greu și ne întinde un caiet ca să ne depunem semnătura pe o declarație care prevede că pornim la drum pe propria noastră răspundere.

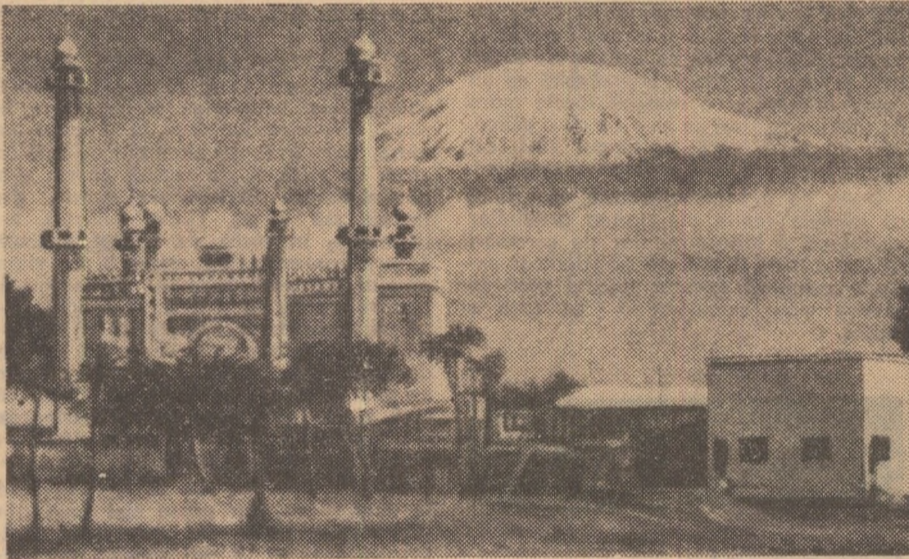
În sfârșit, pornim la drum. În prima zi depășim mult distanța străbătută, de obicei, de alpinisti. A doua zi urcăm un kilometru și parcurgem alți 16 pe un drum drept. Ne apropiem, pe nesimțite, de al doilea loc de popas: „Horumbo-hat”, un complex turistic alcătuit din cîteva căsuțe cu paturi pentru alpinisti. Toate sînt împesărite cu nume și date. Au trecut pe aici englezi, germani, americani, italieni, francezi, suedezi, elvețieni, polonezi etc.

...Ne aflăm la 4200 metri altitudine. Primul lucru pe care-l facem dimineața este aprovizionarea cu apă. Ne umplem toate bidoanele și, în plus, fiecare dintre noi mai primește cîte un săculeț de polietilenă cu prețiosul lichid. Căci vom avea „două zile fără apă”. Vremea e cam proastă. Destul de rece pentru tropice. Străbatem imensul platou dintre Kibo și Mawenzi. Ne apropiem de ultimul loc de popas pentru alpinisti, aflat la 4700 metri altitudine. Noaptea este răstimpul cel mai bun pentru urcat. Căci în cursul zilei soarele înnoaie zăpada și e greu să calci. Nu avem destul oxigen, începe să ne doară capul. Și apoi e foarte frig. Nici nu-ți vine să crezi că în plină Africă tropicală poate fi un asemenea ger; deși vîrîte în bocanci și în cîteva perechi de ciorapi de lînă, degetele de la picioare îngheață de nu le mai simțim. Cerul e negru ca smoala, presărat cu mici stele care aproape nu sclipesc. În dreapta Carul Mare, în stînga Crucea Sudului.

La tropice se luminează brusc. Soarele ne găsește lîngă marginea crateru-

lui. Un ultim efort și la extremitatea unei stînci care coboară brusc în crater descoperim o cutie; ea adăpostește cartea în care semnează alpinistii. Avem în față uriașa cușmă de zăpadă a unui din cele mai mari cratere vulcanice din lume. Ne așternem și noi semnăturile, după care începem să coborîm. Deși rucsacurile ne sînt mult îngreunate de pietrele pe care le-am luat ca amintire de pe pisc, coborîm destul de repede. După două ore de odihnă, pornim înapoi pe drumul străbătut în ajun. După încă o zi grea de mers, ajungem plini de praf și obosiți, dar veseli, la hotelul doamnei Brulle. Pe șepci ne-am prins niște coronițe din flori de cîmp. Există o tradiție pe Kilimanjaro: cei ce ajung pînă în vîrf primesc o coroniță de la ghizi. Cum noi am urcat fără însoțitor, ne-am împletit singuri coronițele.

După o scurtă odihnă plecăm într-o călătorie de cîteva zile prin savană. Mașina noastră, vîrgată ca o zebra, se apropie de pădurea virgină din rezervația Lake-Mannar... Un cîrd de babuini traversează fără grabă drumul. Miniautobuzul decapotabil se strecoară cu grijă pe sub coroanele unor copaci imenși. Aparatele de filmat zumzăie tot timpul. La un moment dat mașina părăsește poteca de pădure, îndreptîndu-se brusc spre un copac nu prea arătos dar cu coroană bogată; pe crengile lui stau două leoaice în floarea vîrstei. La patru metri depărtare de obiectivele aparatelor de filmat se profilează botul înfricoșător al „reginei animalelor”; filmăm, deși ne trec fiori,

Palmieri și zăpezi veșnice

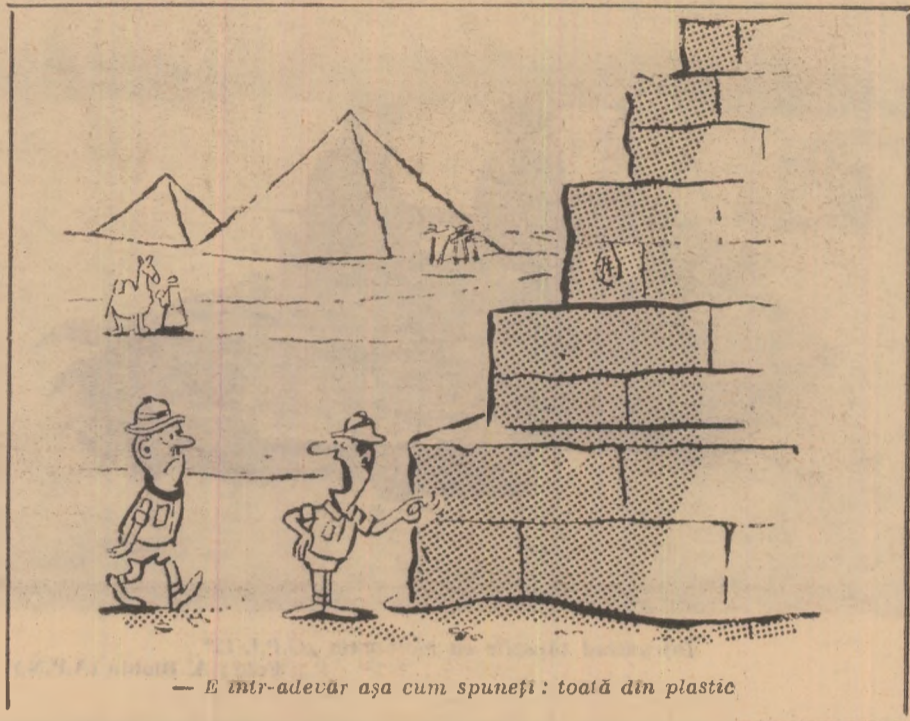
în timp ce șoferul nostru, Essau, obișnuit cu asemenea lucruri, citește liniștit ziarul...

Apoi pornim iar la drum pe poteca acoperită de un pămînt roșcat, care contrastează puternic cu verdele intens al tropicelor. Din pădure răzbate un foșnet ușor. O turmă de elefanți africani, cu urechi lungi, vreo 20 de capete, paște liniștită la marginea unei poieni. Încetînd motorul la maximum, mașina se apropie de ei. Cînd ajungem la circa zece metri, elefanții încep să dea semne de neliniște. Cîteva secunde dăinuie o situație neclară. Pahidermele scot niște răgete, în timp ce șoferul manevrează ușor mașina, o întoarce cu spatele la turmă și oprește. În scurt timp animalele își reiau ocupația.

Pornim mai departe. Prin fața noastră se desfășoară un peisaj neobișnuit, cunoscut doar din filme și fotografii. Norii plutesc foarte jos. Un elefant singular, stăpîn pe o mare suprafață de teren, ne urmărește cu o privire indiferentă. Ne apropiem de coama craterului Ngoro-Ngoro. Oprim.

Restaurantul încăpător al hotelului Ngoro-Ngoro e plin. Se discută despre vreme, făcîndu-se pronosticuri pentru a doua zi. Ne așezăm la o masă, hotărîți să ne hrănim bine înaintea călătoriei dificile pe care urmează s-o facem: chiar în zori va trebui să coborîm pe fundul craterului Ngoro-Ngoro, teritoriul cu cea mai mare densitate de animale sălbatice pe metru pătrat de pe glob...

Pe cerul albastru luncă ultimele crîmpeie de ceață. O turmă de antilope grațioase își agită vesele cozile în jurul mașinii, iar o hienă sătulă trece în pas întins pe lîngă noi, grăbită să se adăpostească la umbra deasă a copacilor. Am ajuns în crater. Cupa-i uriașă, cu un diametru de peste cincispre-

— E într-adevăr așa cum spuneți: toată din plastic

zece kilometri, e o priveliște unică. O turmă de zebre e urmată de un grup de antilope-gnu. Se văd și mici gazele, grațioase. De-a lungul malului unui lac format în crater rătăcesc singuraticie hiene greoaie. Grifonii umblă agale, le-gănîndu-se și alungînd din urmă șacali iuți de picior. Ici-colo, în iarba înaltă se zăresc spinările colorate în alb-negru ale păsării-secretar și turbancele galbene ale cocorilor încoronati. Un rinocer urias, mînjit cu noroi din cap pînă în picioare, se zbenguie cu o incredibilă ușurință în jurul mașinii, punînd pe fugă animalele mai mici. Deodată, șoferul nostru întoarce brusc spre stînga către versantele craterului. Doi lei superbi se joacă în iarbă. Ne apropiem

Și, într-adevăr, greu s-ar fi putut găsi un alt supranume mai potrivit pentru acest străvechi centru cultural, unul dintre cele mai frumoase orașe din lume. Soarele se zbenguie neobosit pe cupolele albastre ale moscheilor, scilipește în puzderia de plăci smălțuite ale minaretelor și se reflectă în sumedenia de ornamente de aur, argint și aramă. Dar Isfahanul mai e supranumit și perla Persiei. Și nu întîmplător. De trei secole și jumătate, în piața centrală a orașului se află moscheea Lotfolla, care ulmește prin armonia desăvîrșită a stilului ei arhitectonic, prin splendidele compoziții din mozaic, dar mai cu seamă prin originala-i cupolă care rivalizează parcă cu însuși firmamentul. Ca să sublinieze măreția și frumusețea moscheii, iranienii spun că musulmanii nu se simt nicăieri atît de aproape de Allah ca în moscheea Lotfolla.

În plus, specialiștii iranieni în istoria artei au descoperit recent că un mare număr de ornamente din mozaic care împodobesc moscheile din Isfahan sînt elemente ale unei scrieri stilizate. Marele om de știință iranian Honarfar, doctor în științe istorice, și-a consacrat zece ani descifrării acestor inscripții, din care a alcătuit un tom voluminos.

În ultimul timp, la Isfahan se desfășoară importante lucrări de restaurare. Celebru palat Ali-Kapu, construit la începutul secolului XVII, era amenințat cu distrugerea totală. Originala clădire face parte din ansamblul de edificii care formează spațioasa piața centrală a orașului. În cursul lucrărilor de restaurare s-au evidențiat niște lucruri interesante. S-a descoperit, bunăoară, că coloanele etajului cinci sînt goale pe dinăuntru. Constructorii medievali le-au făcut așa spre a micșora presiunea asupra etajelor de jos ale palatului. Mai mult, au fost date la iveală încă două încăperi mari: o sală și un coridor, a căror existență nu era cunoscută pînă atunci. Descoperirea a fost făcută întîmplător. Pe restauratori îi interesa un coridor îngust și întunecos care ducea spre o ușă mică, sigilată. În momentul cînd au deschis ușa, în fața privirii uluite ale specialiștilor s-au ivit noi camere de artă plastică medievală iraniană.

De o vîrstă cu Ali-Kapu, și într-un fel rival al său, este un alt palat din Isfahan: Ceghel-Sotun, în traducere „Cele patruzeci de coloane”. Denumirea îi vine de la coloanele care-l împodobesc fațada. De fapt, sînt numai douăzeci de coloane, dar reflectate în bazinele din fața palatului ele își dublează numărul.

Opera de salvagardare a coloanelor s-a dovedit complicată și de lungă durată. Fiecare coloană e alcătuită dintr-un trunchi compact de platan oriental. La origine ele erau acoperite cu o sticlă colorată, care servea nu numai ca ornament, ci avea și scopul de a le apăra împotriva degradării. În momentul cînd învelișul de sticlă s-a spart, coloanele au început să fie deteriorate de termite. Acum, în vederea consolidării lor, în interiorul coloanelor se vîră pivoli de oțel. Coloanele sînt imbibate, de asemenea, cu substanțe antitermite. Ceghel-Sotun a fost restaurat în mare parte. În sala principală s-a deschis muzeul de artă al orașului. După ce se va termina și restaurarea picturii murale, palatul va deveni cea mai mare galerie de artă din Iran.

În ultimii ani, monumentele de artă din Iran au fost trecute sub controlul statului. În felul acesta s-a pus capăt jafului de opere de artă practicat în lunga perioadă de dependență a Iranului, cînd un foarte mare număr de opere valoroase a ajuns în muzeul din Occident.

A. Nenașev

IRAN

„Orașul Soarelui”
renaște

După ce a sosit în capitala Franței, Usbec, eroul celebrilor „Scrisori persane” ale lui Montesquieu, a scris unui prieten din țara lui: „Ne aflăm acum la Paris, acest splendid rival al orașului Soarelui”; așa era supranumit orașul Isfahan, fosta capitală a Persiei în secolele XVII-XVIII.

E. Iordanișvili

Infruntind zăpezile cu motosania „G.P.I.-15”
Foto: A. Blohin (A.P.N.)

BIOGRAFII NEOBIȘNUTE

După șerpi la ei acasă

„Ar fi în avantajul său și al serviciului dacă acest ofițer s-ar interesa de misiunea lui tot atât de mult cât se interesează de vînatul mare”, raporta acum aproape o jumătate de secol comandantul pușcașilor africani ai majestății sale britanice. Ofițerul, pe nume Constantin Ioanides, nu s-a lăsat însă convins, și-a dat demisia din armată și s-a stabilit în Tanganika (actuala Tanzania). La început a braconat elefanți și a făcut pe ghidul pentru americani și europenii care doreau neapărat să se poată lăuda cu un trofeu de vîntoare din Africa. Dacă vreunul din clienți devenea insuportabil, Ioanides se răzbuna punîndu-l pe nesimțite față în față cu animalul. Nici ca salariat al Departamentului vîntătorii nu a dus astfel o viață monotonă. În autobiografia sa povestește cum a fost serios maltratat de un elefant (surd de o ureche rămăsese de mult în urma loviturii primite de la un aparent placid pahiderm), cum a vînat okapi în tovărășia pigmeilor, cum reușea să și analizeze și să-și domine frica. Treptat, poate și cu trecerea anilor, pasiunea lui pentru animale l-a transformat din vîntător în naturalist.

Șerpii s-au numărat dintotdeauna printre preferații lui Ioanides. Încă pe vremea stagiului militar în India, îmblînzise un șarpe de casă pe care-l botezase Silvia, după una din simpatiile lui. Cînd, în 1943, a fost întrebare dacă nu vrea să procure cobre și mame — cele mai veninoase reptile — pentru parcul din Nairobi, s-a pus imediat pe treabă. Prima captură importantă a fost o mam-bă neagră, cel mai mare și mai periculos șarpe veninos din Africa. Ioanides a atacat-o cu un băț biturcat prea scurt și era gata-gata să fie mușcat, dar pînă la urmă a apucat-o totuși pe după cap. După această experiență și-a inventat un băț cu un laț prins de furcă. Pentru mamba verde, care se căță-ră în copaci, avea o armă specială, un fel de clești fixați la capătul unei prăjini lungi. Prima probă a făcut-o însă pe o mambă neagră, o femelă care tocmai omorise doi săteni. A reușit să o prindă pe craca joasă pe care se refugiase și să o vîre cu bine în sac, deși reptila își balansa deasupra cleștilor capul și peste un metru din trup. Cu tot pericolul, Ioanides a fost fascinat de pielea brumotă a șarpelui care abia năpirlise și a descris-o în termeni aproape lirici. În paranteză fie spus, toți herpetologii sînt mai sensibili la frumusețea șerpilor veninoși decît la aceea a fraților lor inofensivi. Cînd, la izbucnirea ultimului război mondial, cobra regală aflată în Grădina zoologică din Londra a fost decapitată din ordinul guvernului, pazzicii din casa reptilelor au lăcrămat.

Mamele verzi se căță-ră foarte sus, dar nici această aptitudine nu le salva de Ioanides care le urmărea pînă la 10 m înălțime și mai departe. Dacă i se reproșa cumva că nu e de ajuns de precaut, vîntătorul se înfuria, și pe bună dreptate. În ciuda prudenței lui, a fost totuși mușcat de 13 ori, din care de două ori voit. Experimentînd rețeta dată de un african care supraviețuise mușcăturii unei mame negre, s-a lăsat mușcat de o viperă mică, otrăvitoare dar nu mortală. Neîn-cercînd nici un simptom, s-a gîndit că

șarpele își epuizase poate rezerva de venin, l-a lăsat o noapte să și-o refacă și apoi l-a ațîțat pînă ce vipera l-a mușcat din nou. Toate celelalte accidente le atribuie singur unor greșeli. Odată, cînd nu-și pusese ochelarii, a fost împ-roșcat cu venin de o cobră zisă „scui-pătoare”; spre norocul lui, a reușit să închidă ochii la timp și otrava i s-a scurs pe obraji. Cu vipera de Gabon, un șarpe gros și lung, cu pielea împodobită ca un covor oriental și o rezervă foarte mare de venin ucigător, se juca ca cu o pisică. Știa ce face, căci, în timpul zilei cel puțin, acesta e într-o umoare angelică.

După ce a ieșit la pensie, dat fiind că cererile venite din partea grădinilor zoologice și laboratoarelor de cercetări se înmulțiseră, Ioanides s-a dedicat exclusiv prinderii șerpilor ducînd pînă la moarte viața seminomadă pe care o iubea.

ORAȘUL ROATĂ

Experiențe pentru cei de mîine

Orașul va apărea pe hartă, în toate amănunțele lui, în preajma anului 1977 și se va întinde pe o suprafață de 200 de hectare în centrul statului Florida. Construit în scopuri experimentale, Epcot (prescurtare de la „Prototip experimental al comunității de mîine”, în limba engleză) nu va semăna cu nici un alt oraș din lume pentru că:

Nu va fi terminat niciodată, aplicîndu-i-se în permanență cele mai noi concepții și îmbunătățiri tehnice, care vor trebui să prevadă necesitățile celor ce îl vor locui peste douăzeci și cinci de ani.

Va avea forma unei roți gigantice, în al cărei centru, rezervat „împărăției pietonilor”, se va înălța un hotel cu 30 de etaje și 600 de camere cu piscine, cascade și spații verzi. Butucul roții, adăpostit sub o cupolă, va constitui nucleul comercial administrativ și cultural. Magazinele vor fi grupate în jurul unor pietre tipice pentru diverse țări: un square englezesc, un bazar asiatic sau o plaza sud-americană.

Circulația se va face pe trei nivele, două îngroșate și unul aerian. Cele două căi subterane vor fi rezervate autocamioanelor, vehiculelor utilitare (care vor aproviziona orașul prin intermediul ascensoarelor) și celor particulare. Transportul în comun va fi asigurat de linii monorail, care vor face legătura între centurile orașului. Anul trecut a fost experimentat pentru Epcot un nou mijloc de transport aerian: garnituri de vagoane mici care circulă fără oprire și cu o viteză ce permite urcarea din mers.

Orașul va utiliza energia soarelui, atomului și petrolului.

În sfîrșit, autorul proiectului: cunos-

cutul producător de filme, regizor și desenator Walt Disney. El și-a amplasat orașul în mijlocul unui mare complex recreator, numit Disney World, și situat la întretăierea a două importante șosele din Florida. După moartea lui, realizatorii proiectului i-au respectat întocmai indicațiile.

Accastă lume pare desprinsă din „Alice în țara minunilor”, dar ea nu va fi populată de personajele ireale cu care ne-a obișnuit Disney, ci va găzdui locuitori și turiști cit se poate de reali. Orașul experimental Epcot trebuie să răspundă, ca orice început, și la unele semne de întrebare. El este prevăzut, de exemplu, pentru o populație de 20.000 de oameni, dar nu se știe încă cum va putea fi menținută această cifră socotită optimă. Pentru rezolvarea altor probleme, realizatorii proiectului au cerut concursul mai multor firme care vor experimenta la Epcot ultimele lor invenții.

ETERNELE SLĂBICIUNI

Prejudecăți aritmetice, apoi electronice

Numele regelui francez Henri de Bourbon (Henric al IV-lea) e alcătuit din 14 litere. Regele a văzut lumina zilei la 14 decembrie, iar suma cifrelor anului în care s-a născut — 1553 — este egală cu 14. A fost asasinat la 14 mai, într-un an care se împarte exact la 14. Mai mult: anii de activitate ai lui Henric al IV-lea se exprimă prin produsul cifrelor 3 × 14, iar ucigașul lui a fost executat la 14 zile după săvîrșirea atentatului.

E numai un exemplu din multele coincidențe de acest fel pe care înșii superstițioși căutau să le descopere în viața celebrităților sau în propria lor viață. Bismarck, de exemplu, se simțea atras de cifra 3, de dragul căreia și-a ales și deviza *In trinitate robur*. (În treime stă forța). După moartea lui Bismarck, în ziare au apărut articole despre însemnătatea cifrei 3 în viața omului de stat german. Se amintea, printre altele, că a deținut funcții importante pe lângă 3 împărați, că a participat la 3 războaie, a semnat 3 tratate de pace, a infruntat 3 partide politice ș.a.m.d. S-a mai calculat, de altfel, că nici viața particulară a lui Bismarck n-a fost scutită de influența cifrei 3: a avut 3 copii, 3 moșii etc.

Calculul de acest gen se fac din cînd în cînd și azi, dar poate mai mult din amuzament decît din superstiție. Astfel, un francez „a descoperit” rolul cifrei 17 în viața lui Napoleon al III-lea: alți anul nașterii împăratului (1808) și al soției lui (1826), cit și anul căsătoriei

lor (1853) se compun din cifre a căror sumă este egală cu 17. Imperiul lui Napoleon al III-lea a durat 17 ani...

Cu puțină bunăvoință și ceva mai multă perseverență, asemenea coincidențe se pot găsi în viața multor oameni. De altminteri, practicat de sute de ani, acest joc al cifrelor și al hazardului a căzut în desuetudine, oamenii din secolul atomic îndreptîndu-și atenția spre superstiții legate de fenomene demne de acest secol. Astfel, un om de știință participant la programul de cercetări spațiale „Apollo” arborează o vestă albă în momentul lansării rachetelor și una roșie în cursul zborurilor de lungă durată ale cosmonauților. Făcînd o anchetă în legătură cu „prejudecățile moderne”, o revistă a constatat că pînă și electroniștii, le cad victimă, sub diferite forme. La un centru de calcul electronic din Los Angeles un specialist refuză să folosească fișe perforate de culoare albastră, care „poartă ghinion”, și le preferă pe cele roz. Iar un confrate al său a declarat anchetatorilor că mașina lui electronică pare o ființă însuflețită. „E ca o femeie. Mă intrerupe mereu și încă în momentele cele mai nepotrivite”. Se pare, însă, că electronistul în cauză e mai puțin superstițios decît misogin.

K. Mamontov

CALEIDOSCOP

Costisitoarele zăpezi

Într-o zi obișnuită de iarnă, pentru a aduna zăpada de pe 16 milioane de metri pătrați, cit însumează străzile Moscovei, sînt puse în funcțiune 500 de autocamioane și zece de mașini de curățat zăpada. Numărul lor se dublează în zilele de viscol. În lunile de iarnă aceste mașini reușesc să adune o cantitate impresionantă de zăpadă, care ar încăpea într-o garnitură de vagoane cu o lungime de 2.700 de kilometri (distanța dintre Moscova și Omsk). În același anotimp populația U.R.S.S. cheltuiește peste 5,5 miliarde de ruble pentru îmbrăcăminte călduroasă.

Pinii care sînt de fapt cedri

Nucile de cedru sînt hrănitoare și gustoase, iar din coaja lor se prepară coloranți de foarte bună calitate. Din păcate, însă, acești copaci ajung la maturitate și dau prima recoltă abia după cincizeci de ani. Oricît de laudabile ar fi proprietățile nucilor de cedru ele nu recompensează o așteptare de o jumătate de secol. Recent, însă, silvicultorul A. Nikitin a reușit să obțină prima recoltă de nucii după numai trei ani, altoind ramuri de cedru matur pe pini.

Cu viteza cailor

Tehnica transportului orașencesc a făcut progrese incontestabile. Dar în marile orașe supraaglomerate autobuzele moderne circulă (în medie) cu viteza tramvaielor cu cai de la începutul secolului nostru. Cu prilejul unui studiu întreprins pe această temă la Paris, constructorii de vehicule și-au exprimat însă convingerea că în scurt timp autobuzele vor deveni mai sprintene decît caii. Așteptăm nerăbdători...

(Din „Znanie-Sila”)

— Dar ce, tu nu știi să citești?
Desen de L. Cerepanov

Posta medicului

(Urmare din pag 8-a)

MADELEINE — Pitești: „C'est plus qu'un crime, c'est une faute!” (E mai mult decît o crimă, e o greșeală!) Cuvintele rostite de faimosul Fouché, cînd a aflat despre execuția ducelui d'Enghien din ordinul lui Bonaparte în 1804, se aplică și cazului dv. În fine, faptul este consumat, să sperăm că nu și ireparabil. Adresați-vă deci serviciului de chirurgie estetică al Spitalului clinic Fundeni din București.

C.P.B. — Iași: După sediul leziunilor, pare a fi vorba de eritrasma, o epidermomicoză (ciupercă) frecvent înfrînită la adulți, datorită parazitului cunoscut sub numele de *Microsporon minutissimum*. Ca tratament local, pensulați cu: Rp. Iod metaloidic 0,60 g, acid salicilic 0,30 g, acid benzoic 0,30 g, benzoat de sodiu 1,20 g, alcool 95° 30 g. Bune rezultate dă și pomada Jadit (se eliberează pe bază de prescripție medicală).

M. ELENA și N. FELICIA — Mărășești, jud. Vrancea: Nu putem să vă răspundem decît în cadrul acestei rubrici. 1) Pentru creșterea în înălțime este necesar să vă faceți, în prealabil, un examen radiologic al articulației pumnului, cotului și genunchiului, spre a se vedea dacă nu sînt închise cartilajele de creștere. Apoi, un tratament hormonal, sub strictă supraveghere medicală, cu Timus, alternativ cu Epifizan, eventual Prolan. 2) Pentru corectarea micromastiei (sîni mici) se utilizează (cu prudență!) un tratament hormonal cu doze mici de estrogeni, aplicate numai în prima jumătate a ciclului. Se poate administra oral Ginosedol — drajeuri (10 pe zi), între zilele a 5-a și a 15-a ale ciclului menstrual, urmat de injectarea de Progesteron (5 mg) în a 18-a, a 22-a și a 26-a zi a ciclului. Local, masajele ușoare cu 5 mg Ginosedol; doza zilnică este de 5 mg pentru fiecare mamelă, tratamentul efectuîndu-se numai între a 5-a și a 25-a zi a ciclului menstrual.

SORIN DUDULEANU — Craiova: Citiți răspunsul dat sub M. ELENA și N. FELICIA — Mărășești, la pct. 1.

AMRA P. — Craiova: 1) Se pare că Bromocetol (soluție 2 la mie) dă rezultate bune în seboreea și mătreața capului. Trebuie utilizat însă cu multă prudență. 2) Fiecare policlinică are asemenea servicii de specialitate. 3) **Dispareunia** poate fi legată de retrodeviația uterului sau de prolabarea unui ovar, ori să fie consecutivă într-adevăr metro-anexitei. Clisme calde, diatermie, masaj ginecologic, balneoterapie (Sovata, Amara), infiltrații locale cu xilină + penicilină. În cazul unei carente de hormoni estrogeni, aplicații locale de Sintofolin-ovule, 1 mg la 2 zile interval, în afara primei și ultimei zile a ciclului menstrual.

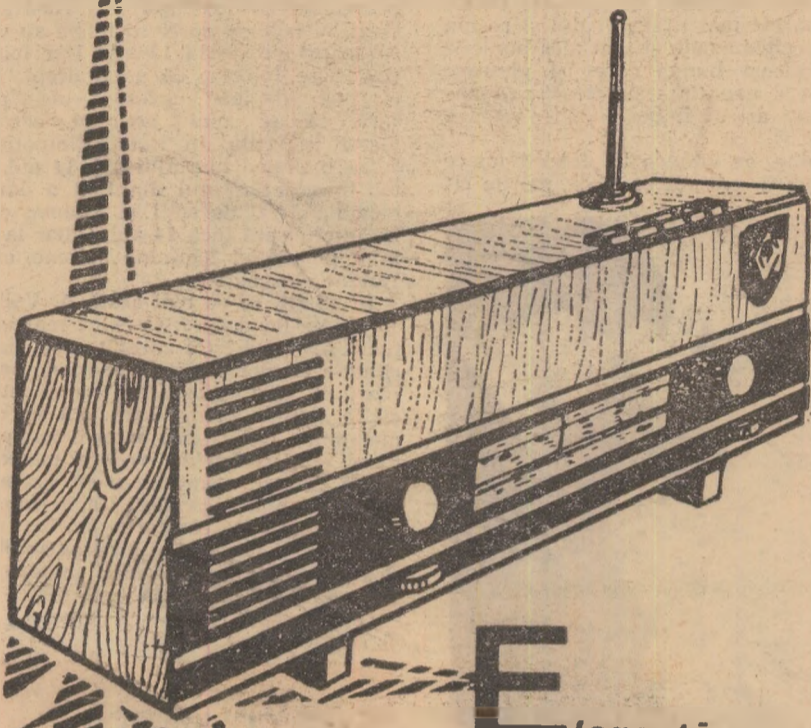
E.N.P. — Suceava: Dramatizați fără motive reale situația dv. Leacul „radical” este — am mai repetat-o în cadrul acestei rubrici — căsătoria, care înseamnă nu numai normalizarea vieții sexuale, dar și responsabilitate morală, armonie, afinități electice. Acestea sînt „medicamentele” majore ale unui obicei, care nu este atît o „boală” cît psihoza unei boli. În rest, toate calmantele, deconectantele, dururile scotiene, sportul, etc. etc. nu-s decît paleative.

Y.X. — Timișoara: Dacă puteți pune la încercare voința dv. renunțînd la fumat, v-am felicita. În rest, citiți răspunsul dat sub E.N.P. — Suceava.

A.C. — Orșova: Este foarte greu să ne pronunțăm de la distanță asupra naturii microbiene a acestei supurații cronice. O ipoteză ar fi morbul lui Pott dar, firește, chirurgii care v-au tratat pot preciza cel mai bine diagnosticul unei fistule. Poate că n-ar fi rău să faceți cure preventive de cloramfenicol + streptomicină.

V.D. — Focșani: Si totuși, nu vedem nici noi altă cauză acestor tulburări de echilibru și amețeli decît o intoxicație streptomicinică. În general, aceste nevroze sînt reversibile. Ar fi mai bine să fiți consultată și de otorinolaringolog spre a elimina ipoteza unui sindrom otovestibular.

„NORDIC”

Eleganță,
4 lungimi de undă,
claritate.
Radio **NORDIC** prinde
posturile toate

PREȚ REDUS 1285 lei

Se vinde și cu plata în 10 pînă la 18 rate lunare. Acontul este între 193 și 257 lei.

LUSTROL

ideal pentru curățat
mobiliere de bucătărie,
frigider, aragaze, mobilă locuitor
linoleum

Flaconul de 200 ml.
= 6,50 lei

De vînzare la magazinele
de produse chimice

AUTOMOBILIȘTI!

folosiți

TRANSPAR

pentru curățat și prote-
jat ochelarii contra
aburirii

Prețul unui tub = 2,50 lei

De vînzare la magazinele
de produse chimice

Au sosit din import

SETURI cu piese de schimb pentru lămpile de iluminat tip „PETROMAX”

Fiecare SET conține : un glob (diametrul 11 cm., înălțimea 11,5 cm), ac cu mîner, duză, ac cu corp de alamă și DOUĂ SITE

Prețul unui set este de 24,75 lei

Se livrează PRIN COLET POȘTAL la cererea dv. adresată : ICOMCECOOP — secția „COMERȚ prin COLETĂRIE” a COOPERĂȚIEI DE CONSUM str. Sergent Nuțu Ion nr. 8—12 — București — Oficiul poștal 27 PLATA (inclusiv taxele de expediere) LA PRIMIREA COLETULUI (ramburs)

URGENTAȚI COMANDA, cantitățile sosite fiind limitate

FOLOȘIȚI ACEASTĂ OCAZIE pentru a vă procura și alte mărfuri pe care secția „COMERȚ prin COLETĂRIE” a COOPERĂȚIEI DE CONSUM vi le expediază LA DOMICILIU — ca : ceasuri deștep-tătoare „SEVANI”, contoare electrice de 220 W, vermorele, uruitori manuale și altele.

CEREȚI

Stofe

DIN LÎNĂ PURĂ
CU FIRE FINE,
SUPERIOARE

PRODUSE DE

„LIBERTATEA”

SIBIU

VARIAT SORTIMENT
DE DESENE ȘI CULORI

Conservarea cartofilor
de iarnă v-o asigură

antigerminativul

CARTOFIN

Cutia de 100 gr. = 2,60 lei

Se găsește la magazinele
metalo-chimice

REFLEX cremă
specială
pentru
încălzire

Culori diferite,
clasice și pastel

Tubul de 40 gr. lei 4,75

De vînzare la magazinele
de articole chimice

Miresele

s-au maturizat

O arată categoric statisticile. Fetele îmbracă azi mai târziu voalul și rochia albă, decât mamele și mai ales bunicile lor. Aceleași buni care își plesnesc palmele a neputință și oftează: „Tineretul de azi e imposibil. Pe vremea noastră...”

Ei bine, pe vremea lor făceau tot ce le stătea în putință ca să se mărite cât

Clipa cina spunem „da” e la fel de frumoasă, chiar dacă vine mai târziu.

mai repede, să se vadă cât mai repede la casa lor, în grija bărbatului lor. Bunicile veșnic nemulțumite au fost „demascate” de demografi care au stabilit, cu ajutorul datelor comparative, că la începutul secolului nostru mai bine de jumătate din mirese n-aveau încă douăzeci de ani. Azi numai fiecare a cincea mireasă e atât de tânără.

N-au fost cruțate nici mamele, care recurg și ele deseori la argumentul „pe vremea mea...” Pe vremea dumneavoastră, le răspunde demograful A. Volkov într-un articol substanțiat și plin de vervă publicat în „Literatur-naia Gazeta”, lucrurile stăteau în felul următor: la 1000 de femei, numărul celor care se măritau la vârsta de 16-17 ani a scăzut de la 54 în 1926, la 40 în 1939 și la 29 în 1959; la vârsta de 18-19 ani — 289 în 1926, 250 în 1939 și 171 în 1959; la vârsta de 20-24 de ani — 686 în 1929, 614 în 1939 și 501 în 1959.

Bineînțeles, s-au maturizat și mirii — ne asigură A. Volkov. De obicei ei fac acum pasul hotărâtor când sînt binișor trecuți de 20 de ani. Luînd în considerare situația din R.S.F.S.R., autorul ne dă două date comparative: în 1926 vârsta medie a mirilor era de 23 de ani și ceva, iar în 1964 — cu trei ani mai mare.

În același timp s-au operat schimbări și în diferența de vîrstă. Dacă înainte ea era apronpe totdeauna mare, acum s-a micșorat pînă la doi ani. Evident, e o cifră medie. Nu toate perechile care se căsătoresc sînt de aceeași vîrstă. Dar diferențele mari sînt mai rare. În 1966, de exemplu (datele se referă în continuare la U.R.S.S.), din 1000 de bărbați de 45-49 de ani, numai 51 s-au însurat cu fete sub 20 de ani; de asemenea numai 11 femei de 40-45 de ani au luat de soți tineri tot sub 20 de ani... Aceste cazuri sînt desigur excepții.

De ce au „îmbătrînit” însă mirii și miresele? Din propria lor voință. Femeile preferă tot mai mult să nu-și mai acorde mîna și inima pînă nu-și fac o situație. Din 1939 pînă în 1959, numărul femeilor capabile de muncă cu studii superioare sau medii a crescut de cinci ori în U.R.S.S. Multe au învățat continuînd să muncească. Or, după cum se știe, nu e simplu să îmbini aceste două ocupații cu obligațiile de familie. De aceea între a fi studentă sau soție, ele au preferat prima ipostază.

Ceea ce nu înseamnă — se grăbește să ne asigure A. Volkov — că în ceremonialul nupțial se înregistrează „goluri de producție”. Dimpotrivă, el poate fi considerat o sărbătoare permanentă, deoarece în Uniunea Sovietică au loc zilnic peste șase mii de nunți, iar anual două milioane. De unde se vede că „îmbătrînirea” mireselelor n-are repercusiuni grave asupra întemeierii de noi familii.

Bineînțeles, la această situație con-

tinuă să-și aducă contribuția și căsătoriiile timpurii care n-au încetat să se contracteze, în special în republicile sovietice din Asia. Printre miresele foarte tinere, recordul îl dețin tadjicele și mai ales kirghizele. Tradiția se dovedește uneori mai puternică chiar decît legea, care stabilește vîrsta minimă a miresei.

De altminteri, asemenea legi există pretutindeni, și pretutindeni tradiția se dovedește într-un sens sau altul mai puternică. De exemplu în Australia, Canada, Irlanda de Nord fetele au voie să se mărite de la 12 ani. Dar foarte puține se folosesc de acest drept. Decît să devină neveste, ele preferă să se mai joace la această vîrstă infantilă. În India, dimpotrivă, legea interzice mariajul sub 14 ani. Și totuși recensămîntul din 1951 a dat la iveală 915000 de soții și văduve care nu împliniseră încă 14 ani. Chiar la totalul populației feminine indiene, cifra rămîne elocventă.

În sfîrșit, ce ne mai arată A. Volkov în notele lui despre statistica matrimonială sovietică? Că zdrobitoarea majoritate a mirilor și miresele (peste patru cincimi) trec pragul ofițerului stării civile pentru prima oară. Că în cele mai multe cazuri sînt oameni independenți din punct de vedere material, legați printr-o comunitate de concepții și uneori chiar de profesii. Că, în general, vechile baze ale căsătoriei fac loc unor raporturi și factori noi a căror studiere poate furniza date foarte importante despre dinamica socială.

COSMETICĂ

Simplu și eficient

În arsenalul cosmeticii există o „armă” extrem de simplă și eficientă, care-i puțin cunoscută totuși: compresele calde. Ele au asupra tenului o acțiune tot atât de binefăcătoare ca și măștile noastre „cele de toate zilele”.

Cum procedăm? Întîi trebuie să avem grijă ca temperatura apei să nu fie sub 40 de grade. Muiem un prosop într-un vas cu apă, îl stoarcem ușor și

il aplicăm pe față așa cum e indicat în desenul ilustrativ. Schimbăm compresa la două-trei minute.

Care sînt efectele ei asupra tenului? În primul rînd trebuie pomenită acțiunea dilatatoare asupra vaselor sanguine și deci activizarea circulației sîngelui în piele; în al doilea rînd, face o bună igienă a feței, îndepărtînd praful și asperitățile.

Dar ca toate mijloacele cosmetice, nici compresa caldă nu poate fi folosită oricum și oricînd. Ea este contraindicată în cazurile de maladii ale sistemului cardiovascular, în cazul tenurilor iritate, cuperotice, acneice.

Și un ultim detaliu. Cît de des aplicăm compresa caldă? Frecvența cea mai potrivită: o dată pe săptămînă.

I. Nedelina

PENTRU DV. DOAMNĂ!

Alarmă printre coafori

Da, alarmă printre coafori: fetele tinere încep să-și părăsească în masă, atrase tot mai mult de pieptănătura comodă cu părul lung și drept. Intr-adevăr, ce poate fi mai simplu decît să-ți faci o cărare la mijloc și să lași pletele să cadă în voia lor...

Dar realitatea nu e chiar atât de îngrijorătoare cum o văd cei interesați. Întîi, dintr-un motiv de ordin general,

De un bun număr de ani clientela de o anumită vîrstă este sistematic răpîtă coaforilor de pieptănături specific tinerești. Să ne amintim că, la vremea lor, aceleași ravagii au făcut „coada de cal” sau pletele à la Marina Vlady în „Vrăjitoarea”, ori, mai recent, pieptănătura „elevă” cu părul despărțit în două și

O adorabilă „dezertoare”...

prins de-asupra urechilor. Și totuși coaforii n-au dat faliment.

Încît nu vor da faliment nici de data asta din pricina părului lung și drept. Căci s-a creat, cum am văzut, un echilibru. Apoi, dintr-un motiv de ordin special: pentru restul femeilor moda cere acum o coafură mai complicată, mai greu de menținut sau de realizat cu forțe proprii. Onduleurile mari și suple, bucele lejere, părul adunat la ceafă într-o construcție savantă de curbe, „toca” de coc de bucle foarte indicată pentru ocaziile solemne, ne obligă să mergem la coafor mai des decît în mod obișnuit. Iată cum se umplu golurile lăsate de pieptănătura incriminată, spre liniștirea măștrilor pieptenelui și ai bigudiurilor.

Și fiindcă am vorbit de modă, să amintim și de alte exigențe moderne privind podoaba noastră capilară. De exemplu, culoarea. Pentru iarna aceasta coaforii au încercat să impună brunul, dar femeile rămîn pe baricadele blondului. Încercarea a eșuat pînă și în Italia, patria brunetelor. Sau poate tocmai de aceea?... Asta nu înseamnă că le vom vedea pe Gina Lollobrigida sau pe Sophia Loren plătinate, dar majoritatea femeilor care se hotărăsc pentru supliciuil vopsitului preferă nuanțele deschise, calde, care prezintă încontestabilul avantaj de a întineri.

Meșă de altă culoare, în contrast puternic, nu mai este modernă, în schimb reflexul luminos dat de mai multe meșe mici, ușor decolorate, da. El se acordă bine cu onduleurile mari și suple.

O altă noutate care prinde tot mai mult teren sînt perucile. Virtutile acestora sînt prea evidente ca să mai fie nevoie să pledăm în favoarea lor.

I. Ordinskaia

SPORT

Pro sau contra Olimpiadei?

La o lună după ce flacăra olimpică s-a stins, după ce sportivii s-au răspîndit pe toate cele cinci continente de unde au venit, continuăm să vorbim despre Olimpiadă. De altminteri, abia acum se fac bilanțuri, se trag concluzii și învățăminte, se comentează și se răs-zomentează înfrîngerile și fenomenalele rezultate obținute și, pe baza lor, se revizuesc principiile, sistemele de pregătire, convingeri.

Dar ceea ce ne propunem să discutăm în rîndurile de față nu se înscrie în categoria preocupărilor citate mai sus. Dorim să ne oprim asupra unei opinii care face notă aparte între griji și problemele obișnuite ale olimpiadelor. Ea s-a făcut auzită încă la Ciudad de Mexico, prin gura unor specialiști care cred că, azi, cel mai mare spectacol sportiv din lume începe să nu aibă sens. În primul rînd sub raport tehnic. A da atletilor ocazia — susțin în esență aceste glasuri — de a se întrece o dată la patru ani, e un mod de a concepe sportul vechi și depășit. În lumea modernă, cu rapiditatea actualilor mijloace de comunicare, orice atlet se poate măsura cu cine vrea, cînd vrea și unde vrea, cu relativă ușurință. Cel mai categoric în formularea

punctului de vedere amintit s-a arătat Roberto Frinolli, care a reprezentat Italia la cursa de 400 metri cu obstacole:

„Conceptul de Olimpiadă e un concept depășit. Odinioară, atleții se adunau o dată la patru ani pentru a stabili cine e mai tare. Acum, această nevoie nu mai e actuală, deoarece poți lua avionul cînd vrei și te poți duce în orice colț al pămîntului vrei, ca să-ți măsoari forțele cu cei mai puternici sportivi”.

Dar pentru negarea olimpiadelor se mai aduc și alte argumente. De exemplu, că e nedrept să se organizeze treceri la un interval de patru ani, deoarece viața sportivă a unui atlet are rareori o durată atât de lungă. Afirmatia e întărită de puținele exemple ale atleților „longevivi”, care au reușit să-și reediteze performanțele la mai multe ediții olimpice.

Se mai poate întîmpla, și se întîmplă, ca ei să atingă forma optimă exact în intervalul dintre întreceri. Și e păcat să se risipească în zadar, nefructuos, de lauri supremi, posibilități care ar ridica tot mai sus plafonul performanțelor. Privit prin această prismă, sensul olimpiadelor își pierde într-adevăr din importanță în favoarea ideii că, eventual, campionate absolute pe diverse discipline ar răspunde mult mai bine exigențelor realității sportive a acestor tineri.

Printre argumentele nesportive, cel mai des revine în discuții acela că olimpiadele au devenit un mecanism extrem de complicat, pentru organizarea căruia se cheltuiesc sute de milioane. Mexicul, de exemplu, a cheltuit circa 150 de milioane de dolari, pe care n-a reușit să-i amortizeze. „E clar că acești bani ar fi putut fi folosiți în alte sute de scopuri mult mai utile” — scria recent un ziarist „antioimpic”.

E adevărat și asta, sînt adevărate și celelalte argumente, totuși nu putem renunța la olimpiade. Frumusețea și virtuozitatea tehnică a grandiosului spectacol pe care l-am urmărit nu de mult rămîn cel mai solid argument.

E. Strelțov

MODĂ

Detalii în vogă

Reproducem din revista „Nedelea” trei modele care se bizuie pe detalii foarte moderne în actualul sezon:

- 1) Cravată asimetrică cu guler din același material;
- 2) O cravată și mineci din același material pot da o nouă față unei rochii vechi;
- 3) O variantă simplă și elegantă: cravata încheiată pe nasturii rochiei sau bluzei.